

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A'

“ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ”

ΑΘΗΝΑ
ΦΛΕΒΑΡΗΣ 1910

“ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ,,

Νιώσαμε πιά πώς δίχως ειλικρίνεια δε θα μπορούσαμε να καταφέρουμε τίποτε καλὸ καὶ ἀντρίκιο.

Καὶ εἶδαμε πὼς δὲ γίνεται μεγαλύτερη ἀνελικρίνεια ἀπὸ τὸ νὰ περιφρονοῦμε τὴ γλώσσα τῆς μάνας μας.

Εἶδαμε πὼς εἶναι τροπὴ νὰ κρυβόμαστε καὶ νὰ ντροπέομαστε τὸν ἑαυτὸ μας ἀντὶς νὰ περηφρανευόμαστε.

Καὶ ἐαυτοὺς μας εἶναι ἡ ζωντανὴ μας γλώσσα.

Γι' αὐτὸ μαζευτήκαμε καὶ ἀποφασίσαμε νὰ μὴν τὸ παραδεχόμαστε θεωρητικὰ μονάχα, μὰ νὰ τὸ κάνουμε καὶ πράξη.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

1.—Συσταίνεται Φοιτητικὴ Συντροφία μετὰ ἔδρα τὴν Ἀθήνα καὶ μετὰ σκοπὸ νὰ βοηθήσῃ τὴν καθιέρωση τῆς ζωντανῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ ὅλα τὰ εἶδη τοῦ γραφοῦ μας λόγου.

2.—Ἡ Συντροφία διοργανώνει ἐπιλήψεις γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς, ξετάζει κάθε ζήτημα σχετικὸ μὲ αὐτὸν, μοιράζει καὶ τυπώνει κάθε εἶδος βιβλία καὶ σὲ περιοδικὸ ὁρισμένο δείχνει τὸ δρόμο τῆς.

3.—Συντρόφοι ταχυτικοὶ γίνονται μονάχα φοιτητὲς τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Διδασκαλείου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου, πὺ προτείνονται ἀπὸ ἕνα καὶ τοὺς παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ. Ὅσοι ὅμως ἀπ' αὐτοὺς παίρνουν τὸ δίπλωμά τους γίνονται συμβουλευτικοὶ σύντροφοι μετὰ τὰ ἴδια χρέη καὶ δικαιώματα, ἔξδν ἀπὸ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν καὶ νὰ ἐκλέγονται.

4.—Οἱ σύντροφοι εἴτε στὶς Ἐπαρχίες βρίσκονται εἴτε στὸ Ἐξωτερικὸ ἔχουν τὰ ἴδια χρέη καὶ δικαιώματα.

5.—Τὴ Συντροφία διευθύνει καὶ κανονίζει κάθε ὑπόθεσὴ τῆς Ἐπιτροπῆ ἀπὸ τρεῖς πὺ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο—τὸ Νοέβρη—σὲ γενικὴ συνέλευση τὴν ἐκλέγουν τουλάχιστο οἱ μισοὶ Συντρόφοι ἀπ' ἑσους βρίσκονται στὴν Ἀθήνα. Μαζὶ μ' αὐτοὺς ἐκλέγονται καὶ τρεῖς ἄλλοι ἀναπληρωματικοὶ πὺ θ' ἀντικατασταίνουν ἑσους ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ θὰ τύχαινε ν' ἀπουσιάσουν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Στὸ τέλος τῆς χρονιάς ἡ Ἐπιτροπὴ καταθέτοντας τὸ ἀξίωμά τῆς δίνει λόγο σὲ γενικὴ συνέλευση, γιὰ κάθε τῆς πράξη.

6.—Οἱ Σύντροφοι πληρώνουν μιὰ δραχμὴ τὸ μῆνα.

7.—Ἡ Συντροφία ἔχει σφραγίδα μετὰ τὸνομα: Φοιτητικὴ Συντροφία—Ἀθήνα—1910.

8.—Τὸ Καταστατικὸ τοῦτο μπορεῖ, ἔξδν ἀπὸ τὸ πρῶτο ἄρθρο, νὰλλαγτῆ ἂν τὸ προτείνουν τὰ τρία τέταρτα, τὸ λιγώτερο, ἀπὸ ὄλους τοὺς Σύντροφοι.

Ἀθήνα, 17 τοῦ Φλεβάρη 1910.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΤ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ φοιτητῆς Νομικῆς
ΜΑΝΟΣ ΒΑΤΑΛΑΣ φοιτητῆς Φιλολογίας
ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ φοιτητῆς Φιλολογίας

Οἱ Ἀναπληρωματικοὶ

ΚΩΣΤΗΣ Α. ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ φοιτητῆς Γιατρικῆς
ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ φοιτητῆς Φιλολογίας
ΤΙΜΟΣ Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ φοιτητῆς Γιατρικῆς

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

ΤΗΣ

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ

Τυπογραφείον Θ. Τζαβέλλα οδός Ἀριστοίδου 1.

1924

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

ΤΗΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

Ἄρθρο 1. Συσταίνεται Φοιτητικὴ Συντροφία μετὰ τὴν Ἀθήνα καὶ σκοπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ γενικώτερα τὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνάπτυξιν τῶν μελῶν τῆς, τὴ δημιουργίαν μιᾶς στενωτέρας φιλίας καὶ ἀλληλοβοήθειας μεταξύ τους, τὴν ἐποστήριξιν τῆς δημοτικῆς μιᾶς γλώσσας καὶ τὸ χρέη τοῦ σχολαστικισμοῦ.

Ἄρθρο 2. Γι' αὐτὸ τῆς τοῦ σκοποῦ ἡ Συντροφία διοργανῶναι ὁμίλιας, σειρὰς ὁμιλιῶν (ἢ μαθήματα), τυπῶναι Δελτίο ἢ φυλλάδια, κἀνεῖ ἐκδρομὰς καὶ ὅ,τι ἄλλο κρίνει σκόπιμον. Εἰδικὴ διατάξιν κανονίζει τὸν ὀργανισμὸ τῶν ὁμιλιῶν καὶ τῶν μαθημάτων.

Ἄρθρο 3. Μέλῃ ταχτικὰ γίνονται οἱ φοιτητὲς τῶν ἀνωτέρων σχολῶν καὶ κάθε ἄλλος σπουδαστὴς ποὺ κρίνεται ὥριμος γιὰ συνεργασίαν. Τὰ μέλῃ προτείνονται ἀπὸ ἓνα καὶ ἡ ἐγγραφὴ τους ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Συμβούλιον. Τὰ μέλῃ ποὺ πέρθουν τὸ δίπλωμά τους ἀπὸ ἀνώτερας σχολὰς γίνονται μέλῃ ἔκτακτα.

Ἄρθρο 4. Μόνον τὰ ταχτικὰ μέλῃ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγονται στὸ Συμβούλιον. Τὰ ἔκτακτα ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ κἀνουν ὁμίλιας ἢ μαθήματα

καὶ νὰ ἐκλέγουν μόνον. Συνδρομὴ πληροῦναι ὅση καὶ τὰ ταχτικὰ μέλῃ.

Ἄρθρο 5. Τὰ μέλῃ δίνουν 5 δραχμὰς δικαίωμα ἐγγραφῆς καὶ συνδρομὴ 30 δραχμὰς τὸ χρόνον σὲ μιὰ καὶ σὲ δύο δόσεις. Ἀφήνεται στὸ Συμβούλιον νὰ αἰτήσῃ ἢ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ποσὸ αὐτὸ ἂν τὸ κρίνῃ χρήσιμον.

Ἄρθρον 6. Τῇ Φοιτητικῇ Συντροφίᾳ διεσθῆναι καὶ ἀντιπροσωπεύει ἓνα Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπὸ πέντε ποὺ ἐκλέγεται ἀπὸ τὰ μισὰ τουλάχιστον μέλῃ κάθε χρόνον σὲ Γενικὴ Συνέλευσιν. Τὸ Συμβούλιον φροντίζει γιὰ τὴν περιουσίαν ποὺ ἔμα περὶ αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆ βάζει σὲ τράπεζαν, ἀποφασίζει κάθε ἔξοδον, διαγράφει σὲ Γενικὴ Συνέλευσιν ὅσους ἐμποδίζουν με ἄποιονδήποτε τρόπο τὴν πρόοδον τῆς Συντροφίᾳς καὶ εἶναι ὑποχρεωμένον στὸ τέλος κάθε χρονιάς νὰ δίνῃ λόγον γιὰ κάθε του πράξιν. Στὴ Γενικὴ Συνέλευσιν τῆς λογιᾶσθῆναι διορίζονται τρεῖς μέλῃ γιὰ νὰ κἀνουν τὴν ἐξουσίαν τοῦ ταμείου.

Ἄρθρο 7. Ἀπὸ τὰ μέλῃ τοῦ Συμβουλίου γίνονται ἓνας πρόεδρος, ἓνας γενικὸς γραμματέας, ἓνας εἰδικὸς γραμματέας, ἓνας ταμίας καὶ ἓνας ἔφορος βιβλιοθήκης. Οἱ θέσεις αὐτῆς τοῦ Συμβουλίου ἀπονέμονται ἀπὸ τὸ ἴδιον στὴν πρώτη του συγκέντρωσιν. Ἐπιπροσέτι καμμιά θέση στὸ Συμβούλιον ἐκλέγεται σὲ ἔκτακτῃ Συνέλευσιν ὁ ἀναπληρωτὴς.

Ἄρθρο 8. Ἡ Συντροφία διαλύεται ἂν καταστήσῃ νάχη τρεῖς μόνον μέλῃ. Ἡ περιουσία τῆς τότε παραδίδεται σ' ἓνα νομικὸ πρόσωπον με τὴν ἐπιχρῆσιν καὶ τὴ δόσιν ἀργότερα σ' ὅποιον ξανασυστήσῃ τὴ Συντροφίαν.

Ἄρθρο 9. Γιὰ ὅ,τι δὲ μιλῇ τὸ καταστατικὸν, ἀποφασίζει τὸ Συμβούλιον. Τοῦ καταστατικοῦ αὐτοῦ τὰ ἄρθρα μποροῦν ν' ἀλλάξουν ἂν τὸ θελήσῃ τὰ 3/4 τῶν μελῶν. Ὁ σκοπὸς ποτὲ δὲν μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ.

ὈΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ὈΜΙΛΙΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ἄρθρο 1. Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφία, σύμφωνα με τὸ ἄρθρο 2 τοῦ καταστατικοῦ τῆς, διοργανῶναι κιντὰ σὲ ἄλλα ὁμίλιας καὶ μαθήματα.

Α'. Όμιλίες.

Άρθρο 2. Οι όμιλίες διαρροῦνται σὲ ἐξωτερικὲς καὶ ἐσωτερικὲς. Ἐξωτερικὲς εἶναι ἐκεῖνες ποῦ διοργανώνει ἡ Φοιτητικὴ Συντροφία μὲ όμιλητὲς καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ ἄλλους ἐπιστῆμονες καὶ λόγιους γνωστοὺς στοὺς κύκλους τῶν γραμμάτων. Οἱ διαλέξεις αὐτὲς γίνονται σὲ δημόσιον χώρον καὶ ἔχουν χαραχτῆρα ἐπίσημον.

Άρθρο 3. Ἐσωτερικὲς όμιλίες εἶναι ἐκεῖνες ποῦ κάνουν μέλη τῆς Συντροφίας στίς ταχτικὲς συγκεντρώσεις τῆς. Οἱ όμιλίες αὐτὲς γίνονται κάθε βδομάδα μιὰ ὁρισμένη μέρα καὶ ἀκολουθεῖ συζήτηση.

Άρθρο 4. Ὁ όμιλητὴς καὶ τὸ θέμα τῆς όμιλίας ἀνακουνώνονται στί μέλη τῆς Συντροφίας στὸ τέλος τῆς προηγούμενης συγκέντρωσης καὶ τότε ὁ όμιλητὴς ἀναπτύσσει μὲ λίγα λόγια τὸ θέμα του καὶ δίνει μιὰ σύντομη βιβλιογραφία, ὥστε τὰ μέλη νάνα προετοιμασμένα γιά συζήτηση.

Άρθρο 5. Ὅποιο μέλος τῆς Συντροφίας θέλει νὰ μιλήσῃ πρέπει νὰ ὑποβάλῃ, τοπλάτιστο δυὸ βδομάδες πρίν, τὴ διάλεξή του καθαρογραμμένη στὸ Συμβούλιο. Τὸ Συμβούλιον παραπέμπει τὴ διάλεξη στὴν ἄρμοδία ἐπιτροπὴ ποῦ ἔργον τῆς εἶναι νὰ ἐλέγξῃ πρὸ πάντων τὴ γλώσσα τὴν ἐπιστημονικὴ ἢ φιλολογικὴ ἀξία κάθε όμιλίας. Ἐν ἡ διάλεξη εἶναι ὁλότελα ἀντίθετη στοὺς σκοποὺς καὶ στὴ γλώσσα τῆς Συντροφίας, ποῦ εἶναι καθαρὴ δημοτικὴ, θὰ τὴν ἀπορρίπτῃ καὶ θὰ ὑποβάλῃ στὸ Συμβούλιον αἰτιολογία γιά τὴν ἀπόρριψη. Τίς ἐπιτροπὲς αὐτὲς ὁρίζει τὸ Συμβούλιον.

Άρθρο 6. Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐσωτερικῶν όμιλιῶν γίνεται συζήτηση. Ὅποιος θέλει νὰ λάβῃ μέρος σ'αὐτὴν πρέπει νὰ τὸ δηλώσῃ μετὰ τὸ τέλος τῆς όμιλίας στὸν προεδρεύοντα τῆς συγκέντρωσης ποῦ θὰ τὸν καλέσῃ ἅμα ἔρθῃ ἢ σειρά του. Ἡ συζήτηση δὲν μπορεῖ πτε νὰ γίνῃ διαλογικὴ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς συζήτησης ὁ όμιλητὴς ἀπαντᾷ στοὺς συζητητὲς ἂν θέλῃ.

Β'. Μαθήματα

Άρθρο 7. Κοντὰ στίς βδομαδιαίτικες όμιλίες ἢ Φοιτητικὴ Συντροφία διοργανώνει καὶ σειρὲς όμιλιῶν ἢ μαθήματα. Τὰ μαθήματα αὐτὰ γίνονται πάλι ἀπὸ φοιτητὲς μέλη ταχτικὰ ἢ ἔκτακτα τῆς Συντροφίας.

Άρθρο 8. Ὅποιος θέλει νὰ κάνῃ τέτοια μαθήματα πρέπει νὰ τὸ δηλώσῃ νορὶς ἀναφέροντας τὸ θέμα του. Οἱ ἄρμόδιες ἐπιτροπὲς ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποκλείσουν μιὰ σειρά τέτοιων όμιλιῶν, ἂν νομίζουν πὼς δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸ σκοπὸ τῆς Συντροφίας.

Άρθρο 9. Τὰ μαθήματα γίνονται κι'αὐτὰ κάθε βδομάδα, μιὰ ὁρισμένη μέρα καὶ ὥρα, καὶ διαροκοῦν ὅσες συγκεντρώσεις θέλει ὁ όμιλητὴς. Ἀφοῦ τελειώσῃ μιὰ σειρά, γίνεται συζήτηση μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ποῦ ὁρίστηκε στὸ ἄρθρον 6. Ἡ συζήτηση ἀρχίζει μιὰ βδομάδα μετὰ τὸ τέλος τῆς σειράς καὶ μπορεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ δυὸ καὶ τρεῖς βδομάδες ἂν ἵπάρχουν όμιλητὲς.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

ΤΗΣ «ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ».

Διαμαρτυρία της Φοιτητικής Συντροφιάς

Ὁ καθαρευουσιανισμὸς ξεσπάθωσε πάλι, καὶ μάζεψε τοὺς ὀπαδοὺς του, ἀπομεινάρια περασμένων ἐποχῶν σ' ἓνα Συνέδριο, πού τῶπε ἔθνικόν. Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφιά εἶχε πιστέψει πὼς δὲ θὰ εἶχε νὰ ἀσχοληθεῖ πιά μὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς τοῦ χιτῆ, καὶ τραβοῦσε τὸ δρόμο της. Μά σήμερα εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ διαμαρτυρηθῶμε, μ' ὅλη τὴ δύναμη, πού μᾶς δίνει ὁ ἐνθουσιασμὸς μᾶς γιὰ τὴν ἀλήθεια. Διαμαρτυρόμαστε γιὰ τὸν πρωτάκουστο αὐτὸν ἀναχρονισμὸ, πού μᾶς φέρνει πίσω στὶς ἐποχὰς τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ τῆς δίκης τοῦ Ναυπλίου. Διαμαρτυρόμαστε, σὰ δημοτικιστῆς, γιὰ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ ἀνακατεῖν τὰ ὀνόματα τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδας καὶ τῆς οἰκογένειας μὲ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας καὶ τῆς παιδείας. Θέλοντας μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ θολώσουν πάλι τὴν κοινὴ γνώμη. Μά καὶ σὰ φοιτητῆς διαμαρτυρόμαστε μ' ὅλη μᾶς τὴ δύναμη, γιὰ τὴν καθηγητῆς καὶ ἐπισήμους ἀρχὰς τοῦ Πανεπιστημίου λαβαίνοντες μέρος σ' ἓνα Συνέδριο ἀναχρονιστικόν, πού δὲ σέβεται τὴν Ἐπιστήμη.

Ἄς μάθουν οἱ κύριοι τοῦ Συνεδρίου πὼς ἂν ἡ φοιτητικὴ Νεολαία στάθηκε κοντὰ τοὺς σ' ἄλλα χρόνια, τώρα βρίσκεται ἀντιμέτωπὴ τοὺς καὶ πὼς ἡ ἐποχὴ τῶν Ὀρεσטיακῶν καὶ τῶν Εὐαγγελιστῶν εἶναι γιὰ καλὰ περασμένη ὅσο κι ἂν δὲ θέλουν νὰ τὸ νοιώσουν οἱ κύριοι αὐτοί. Εἶναι ἡ τελευταία λέξη πού ἔχουμε νὰ ποῦμε· οἱ φοιτητῆς θὰ τραβήξουν μ' ἐνθουσιασμὸ τὸ δρόμο τοὺς δίχως νὰ πολυσκοτίζονται γιὰ ὅσα λέγονται στὴν αἴθουσα τῆς Ἀκαδημίας. Ἐχομε τὴν ἀλήθειαν μὲ τὸ μέρος μᾶς κι αὐτὸ μᾶς ἀρκεῖ γιὰ νὰ ξαίρουμε πὼς ἡ νίκη εἶναι δική μας.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον

ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ

Τώρα πού οἱ λημονισμένοι ἀνθρώποι τοῦ χιτῆ ἐρηξάν ξανὰ στὴ μέση τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας καὶ τῆς παιδείας μὲς στὸ φαιδρὸ «Ἐθνικὸ Συνέδριον», ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφιά» πού σ' ἄλλες ἐποχὰς εἶχε παλέψει γιὰ τὰ ἰδανικά αὐτά, στρέφεται πάλι σὲ σᾶς, στὴ Φοιτητικὴ Νεολαία—στὰ νιάτα. Οἱ ἀνθρώποι τῶν Ὀρεσטיακῶν καὶ τῶν Εὐαγγελικῶν καὶ τῆς δίκης τοῦ Ναυπλίου, οἱ ἀνθρώποι τῶν περασμένων ἐποχῶν μαζεύτηκαν καὶ πολεμοῦν τὰ νιάτα—ἡμᾶς. «Ἐξω οἱ νέοι!» φωνάζουν, κ' ἡ φωνὴ τους αὐτὴ θέλει νὰ πῆ «ἔξω ἡ πρόοδος, ἔξω ὁ πολιτισμὸς!»—Καὶ κοῦβονται πίσω ἀπὸ τὴ θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα, καὶ μᾶς βρίζουν τοὺς δημοτικιστῆς πὼς δὲν εἴμαστε Ἕλληνες, γιὰ τὸ θέλουμε νὰ γράψουμε τὴ γλῶσσαν τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ τοῦ ἔθνικου μας ὕμνου, μᾶς λέν ἀθησικους, ἐνῶ ἐμεῖς σεβυστήκαμε πάντα καὶ τὴ θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν οἰκογένειαν λιότερον ἀπ' αὐτοὺς, χωρὶς νάχομε ἀνάγκη νὰ τὸ διακηρύττουμε μὲ κούφιους δητοισμοὺς στὰ ἔθνικα Συνέδρια!

ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ

Ὁ ἀγῶνας μᾶς δὲν εἶναι μονάχα γιὰ τὴ γλῶσσαν τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ τὴν ἐκπαίδεψίν του. Βοιωλοῦμαστε ἀντιμέτωποι ἐμεῖς οἱ νέοι, στοὺς ἀνθρώπους τοῦ χιτῆ, ἡ πρόοδος στὴν κούφια συντηρητικότητα, ἡ ἐπιστήμη στὴν ἡμιμάθεια καὶ στὴ δοκαιοσοφία, ἡ ἀλήθεια στὴν ψευτιά! Δὲν εἶναι ἀγῶνας γλωσσικὸς μονάχα αὐτὸς πού θ' ἀναλάβουμε, εἶναι ἀγῶνας κίττου κλαυτέρου πολιτισμοῦ ἐναντίον μιᾶς ὀλέθρας νοστορίας.—Στὸ χέρι σας εἶναι, Φοιτητῆς καὶ Φοιτήτριες, νὰ δείξετε πὼς ἡ Φοιτητικὴ Νεολαία, οἱ ἀθρηνοὶ ἐμιοτήμονες καὶ ἀθησικτῆς τοῦ ἔθνους, εἶναι μὲ τὸ μέρος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀλήθειας, καὶ πὼς ἀποδοκιμάζουν μ' ὅλη τὴ δύναμιν πού τοὺς δίνουν τὰ νιάτα τὸ ἀναχρονιστικὸ αὐτὸ Συνέδριον—ἀπὸ περισσότερο· πὼς τὸ συχαίνονται καὶ τὸ περιφρονοῦν!

Ἡ «ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ»

Κυριακή 12 Ιουλίου 1925³⁸⁶³

Ψυχάρη.

Α. Ν. Πιπίνης

Καθηγητής

Πανεπιστημίου

Αθηνών.

Πρόεδρος

Συνεδρίου

Ψυχάρη

Αθηνών

Πρόεδρος

Menu από την έκδήλωση της Φοιτητικής Συντροφιάς για τον Ψυχάρη, στην Αίγλη του Ζαπκείου.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΕΞΙΩΣΗ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

Αθήνα, 20 του Νοεμβρίου 1925

Ο κ. Ηλίας Τσιριμώκος: «Ο Ψυχάρης» ή «Φοιτητική Συντροφιά».

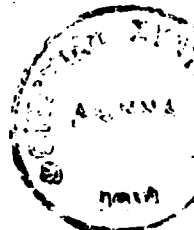
Ο κ. Λίνος Πολίτης: «Ο Ψυχάρης και το γλωσσικό ζήτημα».

Ο κ. Γιάννης Οικονομίδης: «Ο Ψυχάρης λογοτέχνης».

Ο κ. Γιώργος Θεοτοκάς: «Η κοινωνική σημασία του Ψυχάρη».

Ο κ. Κ. Δημαρξής: «Εγκώμιο του Ψυχάρη».

Απόκριση του κ. Ψυχάρη

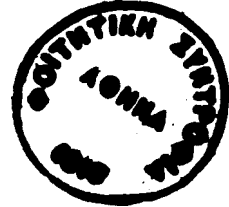

Πρόγραμμα Φιλολογικής δεξίωσης του Ψυχάρη, στην Αίθουσα της Εταιρείας Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

Α7

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ
ΑΘΗΝΑ 1910

Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφιά, ἡ ὀργάνωσις ποῦ ἀπὸ τὰ 1910, κρατῶν μέσ' τὸ Πανεπιστήμιον τὴ σημαίαν τῆς ἐλληνικῆς πνευματικῆς ἀναγέννησης συγκεντρωμένη σήμερον 1ῃ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1925, σὲ ἑκτακτὴ Γενικὴ Συνλευσιν:

Διαμαρτύρεται μὲ ὅλην τῆς τῆ δύναμιν γιὰ τὴν ἀναδρομικὴν ἐπιβολὴν ποινῆς καὶ μάλιστα τῆς χειρότερης καὶ τῆς πρὸ ἐξευτελιστικῆς ἀπὸ τῆς ποινῆς, γιὰ τὴν κατάργησιν καθὲ ἐγγύθησιν ἀπ' ὅσας παρέχει ὁ Νόμος σὺν κατηγοροῦμενον, γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἔννοιαι τοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἔννοιαι τοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἔννοιαι τοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἔννοιαι τοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἔννοιαι τοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ.

Διαμαρτύρεται γιὰ τὸ ἐπιδειχτικὸν στήσιμον τῆς κρεμάλας μέσ' τὴν Ἀθήναν, ποῦ προσβάλλει τὸν πολιτισμὸν μας καὶ τὸν στοιχειώδη ἀνθρωπισμὸν.

Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφιά ἔχτελεῖ μιά θλιβερὴν ὑποχρέωσιν ποῦ θὰ ἤθελε νὰ τὴν ἀποφύγῃ, μὰ νομίζει πῶς δὲ θὰ ἦταν τιμητικὸν γιὰ τὴν ἐλληνικὴν κοινωνίαν, νὰ μὴν ἀκουστῇ σὲ τέτοιαις στιγμῆς μὲ φωνὴν διαμαρτυρίας, τοῦλάχιστον ἀπὸ τοὺς νέους, ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονας ἐνὸς μέλλοντος, ποῦ πρέπει νὰναι καλύτερον ἀπὸ τὸ παρὸν.

Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφιά.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

Σήμερα που ξανάρχεται στην επιφάνεια σ' όλη του την ένταση τὸ μεγάλο μας γλωσσικὸ καὶ ἐκπαιδευτικὸ ζήτημα ἡ Φοιτητικὴ Συντροφία, ἡ ὀργάνωσις τῶν δημοτικιστῶν φοιτητῶν, νοιώθει τὴν ἀνάγκη, συστηματοποιώντας τὴς προσπάθειές της, νὰ δουλέψῃ πλατιότερα γιὰ τοὺς σκοποὺς της.

Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφία ἀποφάσισε νὰ ἐκδώσῃ ἓνα δημοσιογραφικὸ ὄργανο μὲ τὴν πεποιθήση ὅτι μιὰ τέτοια ἐκδοσις, ἀποτελεῖ μιὰ ἀληθινὴ ἀνάγκη τῆς πανεπιστημιακῆς μας ζωῆς.

Ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ θὰ βγαίνει στὴν ἀρχὴ καθε 15 μέρας. Σκοπὸς της θὰ εἶναι ἡ ὑποστήριξις τῶν ἀσχολῶν τῆς Φοιτητικῆς Συντροφίας, δηλαδὴ τὸ χρέος τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ τῆς ἀντιδραστικότητος. Συνάμα ὅμως ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ θὰ εἶναι ἓνα λεύτερον βῆμα γιὰ τοὺς φοιτητῆς ποὺ νοιώθουν τὴν ἀνάγκη νὰ ἐξωτερικέψουν τὴ σκέψιν τους καὶ ἓνας καθρέφτης τῆς πνευματικῆς κίνησις τῶν φοιτητῶν μας.

Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφία προσκαλεῖ ἐκείνους ποὺ συμφωνοῦνε μὲ τὴν ἰδεολογίαν της νὰ ὑποστηρίξουν τὸ δημοσιογραφικὸ της ὄργανο.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Τὸ πρῶτο φύλλον θὰ βγῆ τὴν 1 Φεβρουαρίου 1926.
Συνδρομὴ γιὰ ἓνα χρόνον Λρ. 25.
Προσωρινὴ διεύθυνσις: Α. Πολίτης, Μάρνη 22β.

Δεκέμβριος (:) 1925

Σεβαστέ κ. Πρύτανη

Ἰαρόννηρα

Α. Πολίτης, φοιτητοῦ τῆς Φιλολογίας,
Γ. Θεοδοσιάδης, φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς,
Γ. Βουμβλινόπουλου, φοιτητοῦ τῆς
Χημείας,
Α. Καλτσιδοπούλου, φοιτητοῦ τῆς
Κοιμικῆς καὶ
Σ. Οἰκονομίδου, φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς
καὶ ἀπόντος εἰς Θεσσαλονίκην.

Δι' ἔγγράφου τῆς Πρυτανείας
ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12 Μαΐου, καλοῦμεθα
νὰ ἀπαντήσωμεν δι' ἔγγράφου ἀπολογίας
εἰς τὴν κατηγορίαν ἧτις ἀπηγγέλωθη ἐ-
ναντῶν μας καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀποτε-
λοῦμεν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ
σφραγιστοῦ Φοιτητικῆς Συντροφίας χάρις
τὸ εἰρησφόνιστον νὰ εἶναι ἀνεπιβε-
βλητόν διὰ τῆς Πρυτανείας σφραγιστοῦ πρὸς
τὸ ἔρ. 177 καὶ 180 τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦ
Πανεπιστημίου, τῆς 15 1926.

Ἰαρόννηρα

Α. Πολίτης, φοιτητοῦ τῆς Φιλολογίας,
Γ. Θεοδοσιάδης, φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς,
Γ. Βουμβλινόπουλου, φοιτητοῦ τῆς
Χημείας,
Α. Καλτσιδοπούλου, φοιτητοῦ τῆς
Κοιμικῆς καὶ
Σ. Οἰκονομίδου, φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς
καὶ ἀπόντος εἰς Θεσσαλονίκην.

Σεβαστέ κ. Πρύτανη

Δι' ἔγγράφου τῆς Πρυτανείας
ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12 Μαΐου, καλοῦμεθα
νὰ ἀπαντήσωμεν δι' ἔγγράφου ἀπολογίας
εἰς τὴν κατηγορίαν ἧτις ἀπηγγέλωθη ἐ-
ναντῶν μας καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀποτε-
λοῦμεν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ

σφρατείου φοιτητική Συντροφιά χωρίς τό σφρατεϊον τουτο νά είναι άνεγνωρισμένον υπό της Πρυτανείας συμφώνως πρός τά άρ. 157 καί 159 του 'Οργανισμου του Πανεπιστημιου, νόμου 1908.

Είς την κατηγορίαν αυτήν παρακαλούμεν νά μās επιτραπή νά απαντήσωμεν τά έξης

'Η φοιτητική Συντροφιά, συσταθείσα ως σφρατεϊον έν έτει 1910 καί έγκριθείσα ως άνεγνωρισμένον σφρατεϊον διά της δι' άρ. 487 του 1921 άποφάσεως του Πρωτοδικείου 'Αθηνών, περιλαμβάνει είς τους κόλπους της ως τακτικά μέλη όχι μόνον φοιτητάς του Πανεπιστημιου αλλά καί φοιτητάς του τε Λεωσοβείου Πολυτεχνείου καί της 'Ανωτάτης 'Εμπορικής Σχολής, εκτός πλέον δέ καί πτυχιούχους καί διδάκτορας του 'Κρατέρου Πανεπιστημιου καί ζώντων Πανεπιστημιων όμοταγών. 'Υποβάλλομεν συνηρμένως κατάλογον των τοιούτων μελών, θά ήδύνατο λοιπόν νά θεωρηθί τό σφρατεϊον είς θ' άνήκομεν ως μή περιλαμβανόμενον είς την κατηγορίαν των φοιτητικών σφρατεϊων των άρθρων 157-159 του 'Οργανισμου, τά όποια διά νά άπαιτούν έπιδοκίμασιαν του Πρυτανείας

καί νά εϊσάγουν άσκησιν κειθαρτικής έξουσίας κατά των μελών φοιτητικού σφρατεϊου, κρουπούέτουν έως ότι τουτο συνίσταται άποκλειστικώς εκ φοιτητών καί όχι εκ φοιτητών του Πανεπιστημιου. 'Αλλά τό σπουδαϊον είναι ότι μέχρι του παρελθόντος σφρατεϊου δέν έγνωρίζομεν την διάταξιν του άρθρου 157 του 'Οργανισμου διότι ούδέποτε έως τότε είχε γεννηθή ζήτημα προυέτου έγκρίσεως των πολυαριθμων φοιτητικών σφρατεϊων. Χοιούτα σφρατεϊα εκ των όποιων μάλοσσοιτάκιεστα είναι καθαρώς φοιτητικά, συσταθέντα μετά την έναρξιν της ίσχους του 'Οργανισμου θά είναι πλέον των πενήκοντα. 'Αναφέρομεν ένδεικτικώς τινά εκ έκείνων άτινα όρθωσι σήμερον ως φοιτητικά υπό του Πρωτοδικείου μόνον άνεγνωρισμένα σφρατεϊα

1. Τόν "Ακαδημαϊκόν 'Ομιλον της Φιλοσοφικής Σχολής" όστις οργανώνει τακτικά διαλέξεις καί έκδρομάς καί εκδίδει μηνιαϊον δελτίον.
2. Την " Πανεπιστημιακήν 'Οράδα της Κ.Τ.Ε." έργαζομένην πρό έκιορήγησιν του Κράτους.
3. Τόν " Φοιτητικόν Σύνδεσον 'Ακα-

δηραιοῦς προόδου", γνωστόν διὰ τὴν ἔντονον δράσιν του ἐναντίον τῶν δημοτικιστῶν.

4. Τὸν "Σύνδεσμον φοιτητῶν" ὅστις ἔδωκε πρὸ βλῆγου διαλέξεις εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

5. Τὸν "Σύνδεσμον τῶν φοιτητῶν τῆς φιλοσοφίας".

6. Τὸν "Σύνδεσμον τῶν φοιτητῶν τῆς Νομικῆς".

7. τὴν "Παρφοιτητικὴν Ὑποτροφίαν" ἣτις ἐργάσατο τελευταίως παρφοιτητικὴν συγκέντρωσιν μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ κράτους.

Ὡς αὐτὰ τὰ σκεπετὰ ἐργάζονται ἀκόμη καὶ σήμερον χωρὶς νὰ δοθῇ ἡ κρυτανικὴ ἐπιδοκίμασις καὶ, ὅπερ σπουδαιότερον, χωρὶς νὰ ἔχουν διεκθῆ ἢ νὰ διώκωνται τὰ μέλη αὐτῶν ὅπως ἤμετε.

Τὸ πρῶτον, τὸν παρελθόντα θεβρουάριον μὲς ἐδίωξε ὁ κ. Πρωτάνης καὶ μὲς ἐπέστησε τὴν προσοχὴν μας ἐπὶ τῆς διατάξεως τοῦ άρθρου 157 καὶ ἐξήτησε νὰ τοῦ ὑποβάλωμεν αἴτησιν πρὸς ἀναγνώρισιν. τὴν αἴτησιν αὐτὴν ὑπεβάλομεν κανονικῶς τὴν 12 φεβρουαρίου. Ἐκτοτε, μολονδὶ πολλὰκις ἀπετάθηεν

πρὸς τοῦτο εἰς τὰ γραφετὰ τῆς διεκπεραιώσεως δὲν μὰς ἐδόθη οὐδεμία ἀπάντησις.

Τὸ γεγονός αὐτὸ μάλιστα ἐδῶκεν ἐφορμήν εἰς τοὺς ἐξ ἡμῶν σπουδάζοντας νομικὰ νὰ ἐρωτήσωμεν ἐκ τῶν ὑπερέων τὸν β. κωδικοποιητὴν κ. Τριανταφυλλόπουλον, διδάσκοντα κατὰ τὰ τέλη φεβρουαρίου τὴν ἀκαδημαϊκὴν δόξαν τῶν νόμων περὶ μεταλλείων, περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, περὶ σωματείων κτλ. περὶ τῆς ἐννοίας τῆς διατάξεως τῶν άρθρων 157, ἐδ. 1 καὶ 158, τὴν ὁποία ἐπὶ ποινῇ τέσσαρον δεκαήμερον ὑπὸ τῆς γηλοῦσεως τοῦ καταστατικοῦ καὶ προέβλεπον αἰτήσεως τῆς κρυτανικῆς ἐπιδοκίμασις ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἤδη πρὸ τοῦ νόμου νομικὰ συνιστάμενα, ὡς τὸ ἡμέτερον, σωματεία. Ὁ κ. κωδικοποιητὴς μὲς ἀπήντησεν ὅτι κατὰ τὴν ἀρχὴν οὐκ ἔλαβον ὑπόψιν τοῦ μέλλοντος ὅτι ἐπιπέ-
νεν ὅτι τὸν τὸ καὶ τὸ καὶ τὸ τὸν νέου νόμου συστάμενα φοιτητικὰ σωματεία ὑποβάλλονται εἰς τὰς ἐπιδοκίμασις τῆς αἰτήσεως, διότι δὲν βλέπει καὶ εἰς τὰς εἰσαγωγικὰς διατάξεις ἐντίθετον ὄρισμόν, οἷος περιλαμβάνεται εἰς τὸν νόμον καὶ περὶ σωματείων, ἀρ. 50 ἐκ. καὶ συνέστησεν ὅπως νὰ συμμορφωθῶμεν ὡς τάχιστα εἰς τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Πρωτάνου, πρῶτον

διὰ διαλέξεων, μεθημέρων,
συζητήσεων, εκδρομών, δημο-
σιευμάτων και καταρτίσεως
βιβλιοθήκης.

τό σκοπον ως είπομεν, είχομεν ήδη κάμει
πρόπολλου, μηδέποτε σκεφόντες να δι-
φύγαμεν τον έλεγχο της προϊσταμένης
έρχης. αλλά δείποτε τουναντίον επιζητούν-
τες την επιδοκιμασίαν των διδασκάλων
μας.

Και την επιδοκιμασίαν ταύτην
οβιαστικώς την έπετύχομεν εν πολλοίς,
εις βαθμόν μάλιστα δι' όν είμεθα υπερή-
φανοι.

Τό σωματείο ημών ίδρυέν
έν έτει 1910 είργάσθη μέ μικράς διακο-
πής εις την επιστημονικήν και ήθικήν
ανάγκαις των μελών του και έπέσυρε
όχι μόνον την προσοχήν και το ενδιαφε-
ρον άλλων ανωτέρων επιστημονικών σωμα-
τείων, έξ ών ή υπό του καθηγητού κ.
Τριανταφυλλοπούλου προεδρευομένη 'Ε-
ταιρεία των Κοινωνικών και Πολιτικών
'Επιστημών στεγάσει ημάς δωρεάν εις
τής αίθουσας της και πρόκειται να κα-
ταστήση τό σωματείο ημών ως τοιούτον
μέλος της, αλλά και τέ συγχρητήρια
πολλών εκ των καθηγητών μας.

Τάς συγκεντρώσεις μας παρη-
κολούθησαν ούκ ολίγοι εκ των διδασκά-
λων μας. Δυνάμεθα να έναφέρωμεν τους
κυρίους Κ. Πάγγενην Χ. Τσοπάντη. Η.
Χατζιδάκη, Γ. Σουλιάκη, Θ. Καμυρίνη,

Κ. Τριανταφυλλοπούλου, Θ. Δελεμαζήν, Σ.
Σεφεριάδη, Σ. Κουγέαν, Η. Λορεντζάτον,
Κ. 'Αραντον, Η. Βέην, Κ. Χαριδάκη. Πολλά-
κις μάλιστα οί κύριοι καθηγηταί έλαβον
τόν λόγον εις τάς συγκεντρώσεις μας δι-
δόντες ούτω την ευκαιρίαν να δημιουργη-
θώ μέσα εις τό σωματείο μας ή πρόσωπα
ξυιοπρεπούς και σοβαράς επιστημονικής
συζητήσεως.

Κατά τοιαύτην πανηγυρικήν οβ-
σιαστικήν επιδοκιμασίαν είναι συγγνωστή
νομιζόμεν ή τυπική παράλειψις της αίτη-
σεως ήν αίησιν άλλωσ εθύς όρα τη δημο-
λείξει του κ. Πρυτάνεως. Ισπεδωσαν να
διορθώσωμεν, ανερίνοντες ήδη οδ μόνον
την απαλλαγήν ημών από της επαγγελματι-
κάς ημών κατηγορίας, αλλά και την κατά
τό έρ. 157 εκ μέρους του κ. Πρυτάνεως
επιδοκιμασίαν του σωματείου μας,

Πρωτόγνωρον ως μάρτυρας ενό-
κτιον της συγκλήτου τουσ καθηγητάς κυ-
ρίους Χατζοδότην, Χατζιδάκη, Σ. Κου-
γέαν, Κ. Τριανταφυλλοπούλου, Η. Λορεν-
τζάτον.

Διατελοώμεν ευπειθέστατοι
και μετά σεβασμού

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

ΑΘΗΝΑ 1916

Προς τόν κ. Υπουργό της Παιδείας

Κύριε Υπουργέ

Ἡ φοιτητικὴ Συντροφία, ἡ ὀργάνωσις τῶν δημοτικιστῶν φοιτητῶν, καὶ ἀντιπροσώπευσε ὡς σήμερον τῇ δημοτικιστικῇ νεολογίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἔχει τὴν ἐλπίδα ὅτι μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς νομιμότητος, ἡ Κυβέρνησις θὰ ξενσοδηγήσῃ τὰ ἐκπαιδευτικὰ μὲς πρόγραμμα ἐπὶ δρόμῳ τῆς τάξεως καὶ τῆς πρόοδου, ὑποταρὰ ἐπὶ τὴν ἀναστίτωσιν καὶ ἔφαρξῃ ἡ Διχτατορία μὲσα εἰς τὴν Παιδείαν τοῦ ἔθνους.

Ἡ φοιτητικὴ Συντροφία οὕτως ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς αἰτητήματα καὶ εἶναι καὶ πᾶσι ἄλλοις τῶν προφερόμενων ἐνόρκων τοῦ τόπου μὲς

α') Ἡ ἐπιτηρηθῆσθαι τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ γενικῶς νὰ μὴν ἐφαρμολογῆται ἡ ἐγκληματοειδὴς ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ καὶ ἀποκαθάρσῃ νὰ ἐπιβῇ μὲς ἕνανόρα μὲσα δὲ καθαρευουσιανιστῆς, σὺντοχῶς τῆς τυραννίως ἐναντίον τοῦ λαοῦ, ἀπόδικος μὲς μὲ τὴν τυραννίαν.

β') Ἡ ἐξουσιοδοτηθῆσθαι εἰς ἐπαιστικιστῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀπέλλητοι καὶ πέντε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Διχτατορίας.

γ') Ἡ ἐπιτηρηθῆσθαι τὴν ἀντιπροσωπείαν καὶ τυραννικὸν ἔθρῳ καὶ ἀλγῆται ἡ ἀκαθάρτα ἡ ἀσημέν.

δ') Ἡ ἐξουσιοδοτηθῆσθαι τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης ἐπὶ τὴν αἰ ἐπαχρονίως ἐνεσ βῆσις.

ε') Ἡ ἐπιτηρηθῆσθαι τὴν ἐπιτηρηθῆσθαι τὸ Πανεπιστήμιον ἔθρου μὲς, νὰ πωδῆσθαι δὲ καθαρευουσιανιστῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἡγεμονίας καὶ ἀπὸ τῆς χειρότερος ἀπὸ τῆς τυραννίως καὶ καὶ δὲν μὲς καὶ νὰ θεωρεῖται ἕως νὰ διδῆσθαι ἡ ἀλλογενὴς φοιτητῆς.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Φοιτητές και Φοιτήτριες,

Ύστερα από μιὰ χρονιά πού γνωστοί κι' άγνωστοί, επίσημοι κι' άνεπίσημοι κήρυξαν τόν πόλεμο τής έθνικής μας γλώσσας, ύστερα από μιὰ χρονιά πού άνθρωποι πού τούς θαρρούσαμε επιστήμονες δέν άφησαν συκοφαντία, δέν άφησαν βρωμιά πού νά μήν τήν πετάξουνε στην ιδέα μας και σέ μᾶς, έπειτα από μιὰ έποχή πού νικητές ούρλιαζαν από χαρά οι καθαρηνουσιάνοι, και πού ήτανε κίντυνος νά λέγεσαι δημοτικιστής, ή «Φοιτητική Συντροφιά» έρχεται πάλι νά μιλήση σέ σᾶς, στη φοιτητική νεολαία. Κ' έρχεται μέ κάποια χαρά και μέ κάποια ίκανοποίηση πού στους δύσκολους καιρούς δέ δαίλιασε κι' ούτε έρωξε κιότω τὰ όπλα. Ψηλά κριτίησε τή σημαία του άγώνα και θαρρετά πολέμησε και σύρθηκε υπόδικη από διχτάτορες κι' από διχτατορίσκους.

Φοιτητές και Φοιτήτριες,

Πολιτικοί, επιστήμονες, λόγιοι, δημοσιογράφοι τὸ κήρυξαν πὼς ένα από τὰ πὸ σπουδαία, τὸ βασικό πρόβλημα τῆς ζωῆς μας είναι τὸ ζήτημα τὸ γλωσσικό και τὸ εκπαιδευτικό. Ἐλληνα φοιτητή, πὸν πιστεύεις πὼς αὐριο θά εἶσαι ὀδηγητῆς τοῦ λαοῦ, ἐσένα, τοῦ αὐριανοῦ επιστήμονα, δὲ σοῦ ἐπιτρέπεται νά μένης ἀδιάφορος μπρὸς στὸ σπουδαιότερο πρόβλημα τῆς πατριδας σου. Ἐλληνα φοιτητή, ὅποιος εἶσαι ἐσὺ, εἴτε περιμένης νά βγῆς ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο γιατρός, εἴτε χημικός, εἴτε δικηγόρος, εἴτε δάσκαλος, στοχάσου μόνος σου τὸ πρόβλημα αὐτό, σκέψου πὼς δέν είναι ζήτημα γιὰ τὸ γλωσσολόγο, ἢ γιὰ τὸ φιλόλογο μονάχα, παρὰ εἶναι ζήτημα γιὰ ὅλους, και πὼς δέν ἔχεις τὸ δικαίωμα ἐσὺ—πρὸ πάντων ἐσὺ—νά τὸ καταφρονέσης. Κι' ἀφοῦ σκεφτῆς, και μακρυνά ἀπὸ τὰ θολὰ νερά και τις συζήτησης νοιώσης μόνος σου τὴν ὀλοφάνερη ἀλήθεια—πὼς ἐλπίδα δέν ὑπάρχει νά δοῦμε προκοπή, ἀν πρώτ' ἀπ' ὅλα δὲ μιλήσουμε τῆ ζωντανῆ τῆ γλώσσα—ἔλα μαζί μας. Ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφιά» μέ συγκίνηση προσμένει τὸ κάθε διαλεχτὸ στοιχείο, τὸν καθέναν πὸν ἔχει ὄρεξη νά δουλέψη γιὰ τὸ μεγάλο τῆς τὸν προορισμό, ν' ἀπλώση τὸ φῶς τῆς δημοτικιστικῆς ἀλήθειας και νά βοηθήση ἔτσι ὅσο τὸ μπορεῖ μιὰν ἔθνικὴ ἀναγέννηση.

Η . ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ .

Ἡ πρώτη συνέλευση μέ θέμα: Λογοδοσία κι' ἀρχαιρεσίες, θά γίνῃ τὸ ἐρχόμενο Σάββατο (4 τοῦ Δεκέμβρη) στὴν αἴθουδα τῆς Ἐταιρείας τῶν Κοιν. και Πολιτ. Ἐπιστημῶν (Μέγαρο Καραπάνου, Σταδίου 31 κάτω πάτωμα).

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ

Καθ' ἣν στιγμήν αἱ Ἑλληνικαί, Γλωσσικαί καὶ Ἰσονομικαί ἀξίαι ταίνουσι τὴν καταρρέουσαν διὰ τῆς συστηματικῆς προπαγάνδας ἀτόμων ἐπιλαθομένων τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος καὶ τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων, παρ' ἀτόμων ἐμφορουμένων ὑπὸ δημαγωγικῶν ἐγωιστικῶν ἀρχῶν σκοποῦντων τὴν ἀντροπὴν καὶ αὐτῆς τῆς γηγενεῖς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τῆς ἀναδείξεως ὡς γηγενεῖς Ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς γλώσσης τῶν ἰταλιῶν καὶ τοῦ πολλοῦ ὄχλου.

Τὴν στιγμήν καθ' ἣν πᾶν μίσην μεταρχονται ἕνα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν δι' ἧς ἡ διάνοια καὶ ὁ πολιτισμὸς ἀνεδείχθη καταρρέουσιν, τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἐκ τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς κόνεως ἐπιχειροῦσι νὰ οικοδομηθῶσι Νέον Ἰλωσσικὸν σύστημα, πτωχόν, ἀπιστημονικόν, ἀνίκανον νὰ ἀποδώσῃ ὑψηλὰς ἰδέας καὶ νὰ διεξάγῃ ἐπιστημονικὰς συζητήσεις — ἀφοῦ εἶναι δημιουργήματα τοῦ ὄχλου.

Κατὰ ταύτην ἀκριβῶς τὴν στιγμήν ἡμεῖς οἱ ὑγιεῖς γόνους τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τοὺς δημαγωγοὺς τοούτους χυδαίους νὰ πράξωσιν ὅτι δὲν ἔπραξε ἡ Ἑσπερικὴ ἐξουχίαι ἐπὶ τοῦ Ἰουζαντίου. Δὲν πρέπει νὰ ἀνεχθῶμεν τοὺς περὶ Ἑσχαρῆν νὰ διαστρεβλώσῃ πᾶν ὅτι ὤρατον καὶ ἄρμονικόν ὑπάρχει, δὲν πρέπει νὰ ἀνεχθῶμεν ἔργα αἰ τῆς μανίας των, τῆς κενῆς νοουμένης φιλοδοξίας των, ἀλλὰ πρέπει νὰ δεῖξωμεν αὐτοῖς ὅτι ἤ εἰσέτι ἡ Ἑλλάς, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς αὐτοὺς νὰ πράξωσιν ὅσα οἱ Γότθοι δὲν ἔπραξαν ἐξαφανίζοντας τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἑσχαρισταὶ καὶ ἀρνησιπάτριδες εἶναι συνώνυμοι ἐκφράσεις, εὐχολογεῖται καὶ μαλαροῖσι εἶναι αἱ ἐπινομίαι τῶν ταῦτα ἐπαγγελομένων. Οἱ ἑσχαρῖται οὗτοι δὲν ἐπίστευσαν εἰς τὴν Ἐπιστήμην ἧτις ἀπέδειξε τίς εἶναι ἡ γηγενεῖς Ἑλληνικὴ Φυγίτη τῆς Ἀρχαίας γλώσσης μας, δὲν ἐπίσθησαν ἐπειδὴ εἰς πᾶν ὄρθον ἐνηθίζουσι νὰ κλείωσι τὰ ὄμματα, δὲν ἐπίσθησαν ἀλλὰ προσπαθοῦν νὰ στρεβλώσῃ τὰ ὅσα πρεσβεύουσι ἄνευ δυνάμεως, ἄνευ ἀξίῳ ταίνουσι νὰ δημιουργήσῃσι γραμματικῶς κανόνας καθ' ἣν στιγμήν τὸ βίβραρον καὶ κακόηχον δὲν ἀναρμονίζεται, ζητοῦσι νὰ δημιουργήσῃσι μὴ ἔχοντες οὔτε ὕλην οὔτε πράγματα, ἀλλὰ αὐτοὶ βεβαίως ἐνδιαφέρονται μόνον πῶς νὰ δημιουργήσῃσι μὲ τοιαῦτα ζήτηματα θόρυβον περὶ τοῦ ὀνόματος των, δὲν ἐνδιαφέρονται περὶ οὐδενὸς ἄλλου οἱ πλεῖστοι των, ἀλλὰ πᾶσι φαινομένοι κωταρροῦσι, ἐπειδὴ ἀνέγνωσαν ἅπασι ἐν μεταφράσει ἐν ἔργον τοῦ Νίτσι, νὰ ἐπιδείξωσιν αὐτοῦς.

Δὲν ἀνεχόμεθα ἡμεῖς οἱ πολλοὶ ἐπὶ τοσούτοι τοῦ μακαλλέριου καὶ ἐπὶ τοῦ ἔργου ποῦνε ἐπὶ τοσούτοι οὔτε τὸ ἐξοβαίρι μου ποῦνε ἐπὶ τοσούτοι καὶ ἐπὶ τοσούτοι ἐπὶ τὸ ἑλληνικὸν ἐπὶ τὸ ἑλληνικὸν νὰ θεωροῦνται ὡς Ἑλληνικαὶ ἐκφράσεις, οὔτε τοὺς ταῦτα ὑποστηρίζοντας θὰ δεχθῶμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν ματαῦ ἡμῶν.

Τὰ ἐκ τὰ λαβερδίκου καὶ τὰ ἐκ τὰ εὐνοίεμα τὰ των δὲν ὄντα νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν Ἑσχαρῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Συνάδελφοι, ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα κινδυνεύει ὑπὲρ ποτε καὶ ἄλλοτε, ἤδη πολιορκεῖται πανταχῶθεν, οἱ πολιορκηταὶ διελλθον ὁραεῖς τὴν τέρρον καὶ τὴν χεῖρα ταίνουσι ἕνα ἀφανίσωσι πᾶν ὑγιεῖς, εὐν τῆ γλώσσης κινδυνεύει ἡ ἑσχαρῖς, γλῶσσα καὶ ἑσχαρῖς εἶναι ἀναποσπάτως συνδεδεμένα, ἡ Γλῶσσα τῶν Θεῶν, ὁ ἑλληνόλογος ὑπῆρξεν ὁ κύριος μοχλὸς τῆς ἐκπαίδευσεως τοῦ ἔθνους ἰδεώδους καὶ ἡσυχῆς ἐξηλιθώθη ἐπίτρεσε, διότι πᾶν ὤρατον καὶ ὑψηλὸν πρὸ οὐδεμιᾶς ἀντιτάσεως ὑποχωρεῖ, τὸ βίβραρον ἡττάται πάντοτε ὑπὸ τοῦ εὐνοῦ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκε μνηστὶ τοῦ γένους ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι καὶ μᾶλλον Ἑλλήνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδείσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντες λέγει ὁ Ἀθηναῖος Ἰσοκράτης τοῦ 4 μ. Χ. αἰῶνος.

Ἑλληνικῆς νόου δεῖξωμεν ὅτι δὲν διαφθάρημεν, δεῖξάτε εἰς τοὺς ξένους οὐτινας τὴν κλασικὴν ἡμῶν Γλῶσσαν, τὴν μητέρα ἐμακάθωσιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ νεότης ἤδη ὑπὲρ ποτε καὶ ἄλλοτε κατέχει τὴν ἑσχαρῖν γλῶσσαν καὶ λαλεῖ αὐτήν, καὶ μὴ φανῶμεν ἀρνησιπάτριδες πρὸς χεῖρα των καὶ αὐτὴν τὴν Ἑλληνικὴν καταγωγὴν μας ἀμφισβητήσαντων.

Ἐστὶ βέβαιον ὅτι οἱ Θεοὶ τῶν προγόνων μας μᾶς παρακολουθοῦσι μὲ βλέμμα περὶας, ἐστὶ βέβαιον ὅτι ὁ Θεὸς Ἑλλήτων ἰσοστρέφει τὸ πρόσωπόν του πλῆρες ἀπαγορευτικῶς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, ἐστὶ βέβαιον ὅτι ἀνανήροντες ἐκ τῆς γλωσσικῆς δουλείας ἦν ζητοῦσι νὰ ἐπιβάλλωσι ὁραεῖς οἱ τοιοῦτοι ὡς ἀνέψωσι οἱ Ἑκκασισταὶ τοῦ 21 τοῦ Τούρκου ἐκτακτητοῦ, θὰ ἔχωμεν ὡς πρωτοπορίαν τὸν Ἑλλήτωνα καὶ τοὺς τραγικούς, τὸν Δημοσθένην καὶ τὸν Θεουκλίδην. Θὰ ἔχωμεν συμπαράστατας τὸν ἑσχαρῶν, τὸν Σακῆν καὶ τὸν Μιστριώτην, τὴν εὐγενὴ καὶ ἐπιστημονικὴν μάχην τῆς ἑσχαρῖδος μας. Θὰ ἔχωμεν τοὺς ἑσχαρῶν τῆς ξένης ἐπιστήμης, θὰ ἔχωμεν τὸ ἐγὼ μας ὑπερῖνω τοῦ ταπεινοῦ χυδαίσιμου παύλου.

ἔχομεν τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἐκπαίδευσεως τῆς αἰῶρον ὑπὲρ τῆς Ἑθνικῆς μας Γλώσσης. ἔχομεν τὸ Ἑθνεὸν Συνέδριον, παρ' οὗ πολλὰ ἀναμείνομεν. ἑσχαρῖ ἡμῖν ἵστανται πρόδρομος, ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ ἐκπαιδευτικὴ ἑσχαρῖς, ἡ κερδία καὶ ἡ δόξα τῶν γονέων μας, ἡ δόξα καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς νεότητός μας.

Διακρίνομεν τὴν Γλῶσσαν, τὴν Ἑσχαρῖν, τὴν Ἑθνεὸν. Καταδείξωμεν διὰ τῆς συστηματικῆς μας τὸ ὑγιεῖς Ἑπιστημονικὸν πνεῦμα. Ἄς ἐβρῶμεν τὸ Σωματεῖον τῆς Ἑθνεὸς ἑσχαρῖς ὅχι ὅπως ἐστίον τὴν ἐκπαιδευτικὴν Συντηρητικὴν ἀλλ' εἰς ὕψος ἐπιστημονικόν, ἑσχαρῖν, πατριωτικόν, ἑθνεὸν, οὐχὶ δημαγωγικόν ἰσχυμένον.

Μὴ ἑσχαρῖν ἐπινομήσῃ τὴν Ἑθνεὸν Νεολαίαν μὲ τὴν Ἀλβανικὴν διέλιπτον, ἀλλ' ἐς ἀνοψήσωμεν αὐτὴν εἰς τὰς ἑθνεὶς, πατριωτικῆς ἀρχῆς, ὡς μόνον ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα εἰδίξασιν καὶ δεῖξασιν.

Μετὰ Συνεδρητικῶς χαιρετισμῶν
Ἡ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚὴ ΕΠΙΤΡΟΠὴ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦ. ΣΧΟΛΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Καθ' ἣν στιγμήν θρησκευτικά, κοινωνικά καὶ παντοῖαι προπαγίνδαι ὑποσκάπτωσι τὰ θεμέλια τοῦ Ἑθνικοῦ ἡμῶν οἰκοδομήματος καὶ ἐπαπειλοῦσιν αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ οἱ φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι συναίσθανόμενοι τὴν ὑψίστην αὐτῶν ἀποστολὴν καὶ κατανοοῦντες ὅτι εἰπερ τινας καὶ ἄλλους εἰσὶν τεταγμένοι ὑπὲρ τῆς περιφρουρήσεως τῶν Ἑθνικῶν ἰδεωθῶν καὶ τοῦ τιμίου Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἰδρῶσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν διαπρεπεστάτων Ἑλλήνων ἐπιστημόνων ἐν Ἀθήναις Σύνθεσμον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Φοιτητικὸς Σύνθεσμος Ἑθνικῆς Σωτηρίας».

Σκοπὸς τοῦ Ἑθνικῆς ἀνάγκῃ ἰδρυσμένου Συνθέσμου ἔσται ἡ διὰ παντός μέσου τόνωσις τοῦ Ἑθνικοῦ ἐγωτισμοῦ καὶ τοῦ πατριωτικοῦ συναίσθηματος, τῆς θρησκείας, τῆς οἰκογενείας, τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς καλῶς νοουμένης χειραφετήσεως τῆς γυναικός, τῆς Ἑθνικῆς γλώσσης.

Ἑλληνες φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι καλεῖσθε ὅπως ἀπὸ κοινοῦ κατέλωμεν εἰς τὸν ἱερόν καὶ τίμιον τοῦτον πύθνα καταδεικνύοντες εἰς τοὺς ἐχθρούς τῆς Πατρίδος ὅτι «Ἡ Ἑλλάς θέλει νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ».

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 30 Ἰουλίου 1925

Ἡ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αἰτήσεις πρὸς ἐγγραφὴν δεῖον νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τοὺς φοιτητικὸν Σύνθεσμον Ἑθνικῆς Σωτηρίας Πανεπιστ. Λέσχην, ὁδὸς Πειραιῶς ἀριθ. 29

Ἐ ν τ α ὁ θ α

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΒΗΜΑ

29 ΕΥΛΟΓΙΣ

Ἡ Διάλεκτις τοῦ κ. Α. Δελμούζου

Εἰς τὸ θέατρον «Διονύσιος» ἐδόθη χθὲς εἰς τὰς 7 μ.μ. ἡ πρώτη τῶν διαλέξεων τῆς ὁμοίας διοργανώσεως ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφία» διὰ τὸ φλέγον ζήτημα τῆς ἡμέρας, τὸ γλωσσολογικῶν. Ἡ συζήτησις τοῦ κόσμου εἰς τὰς Διονύσιους ἦτο κατὰ ἀράντιστον. Ἐπανειλημμένως ἔβλεπον ἀνάγκη νὰ κλεισθῇ ἡ εἴσοδος καὶ πάλιν ἡ ἀνοχθῆ σὺν πλῆθει τῶν προσερχομένων. Κόσμος νέων φοιτητῶν, ἐπιστημονες, ἱερεῖς, στρατιωτικὰ καὶ ἀμέτροιτοι πλῆθος κυρίων. Ἐνας νέος φοιτητῆς τῆς Νομικῆς, ὁ κ. Γ. Μ. Θεοδοκάς, ἔλαβε μίαν ὥραν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εἰσηγήσας διὰ τὸν σκοπὸν τῶν ὁμιλιῶν τῆς «Φοιτητικῆς Συντροφίας» μὲ λίγα καὶ ἀπέριττα λόγια.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ κ. Δελμούζου εἰς τὸ βήμα ἔβλεπον ἀφορμὴν ὀλιγοῦς διαδηλώσεως. Χειροκροτήματα ἔδωκεν καὶ ἐπενεμήθη ἐπὶ πολλὰ λεπτά τῆς ὥρας δὲν τὸν ἄφηναν ἢ ἀρχίσῃ τὴν ὁμιλίαν του. Ἦτο προφανὲς ὅτι ὁλος ὁ κόσμος τοῦ συνέθεσμου ἐκεῖ καὶ διεδήλωσε μὲ τὸσον καταγνώδη τρόπον τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς τὸν ἔθνικόν μας παιδαγωγόν, δὲν ζητοῦσε τίποτε καλλίτερον ἀπὸ τὸ νὰ μεταβάλλῃ τὴν συγγενήθειάν εἰς ἐπαναστατικὴν διαδήλωσιν καὶ διαμαρτυρίαν. Ὁ κ. Δελμούζος ὁμοίως ἔδεξεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοῦ λόγου τοῦ πόσον ζήρει νὰ σταθῇ ἠσπλά, ἐκεῖ πού πρέπει νὰ στέκεται πάντοτε, ἐκεῖ πού ἡ ἔθνη συνειδητοῦσιν τὸν ἔχει τοποθετήσῃ. Σὰν ἕνας ὀλιγοῦς ἐμπνευσμένος καὶ ἰδεολόγος παιδαγωγὸς πού εἶναι, μίλησε πρὶν ἀπ' ὅλα γὰρ τὸ παιδί, γὰρ τὴ μόρφωσιν τοῦ παιδιοῦ σὺν Ἑλληνικῷ σχολεῖο καὶ γὰρ τὴ μεγίστην σημασίαν πού ἔχει τὸ γλωσσικὸν ζήτημα στὴ γενικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Νεοέλληρος.

Τὸ καθαρῶς ἐπιστημονικὸν ἐπίπεδον τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Δελμούζου δὲν ἐκούρασε καθόλου τὸ ἀκροατήριόν του, τὸ ὅποιον τὸν παρακολούθησε μὲ εὐλοβὴ προσοχὴν. Διετύπωσε φωτεινὰ παιδαγωγικὰ ἀξιώματα καὶ ἔδωσε εἰς ὅλους νὰ καταλάβουν ὅτι κάθε ἐκπαιδευτὸς πρέπει πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλο νὰ στηροῦται στὴν σύγχρονη πραγματικότητα τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἔθνους, ἀλλῶς οὐσιαστικὴ μόρφωσις δὲν μπορεῖ νὰ ὑπαρῇ. Τὸ πρόβλημα τῆς Νεοελληνικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἀγωγῆς θὰ τὸ ἐξετάσῃ ἀπὸ κάθε τὸν ἀποπνὸν ὁ κ. Δελμούζος εἰς τέσσαρας ἀκόμη διαλέξεις.

Εἰς τῆς ὥρας ὁμιλίαν παρέστησαν καὶ πολλοὶ πολιτεῦμενοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ κ. Παναγιωτοῦ καὶ ὁ κ. Μιχαηλοπούλου.

ΕΣΤΙΑ

ΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΟΥ
Αριθμός 14 Μαΐου 1926

Α.Σ. — Ε. ΚΥΡΙΟΥ
1926

Αριθμός 14 Μαΐου 1926

ΝΕΟΙ

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝ

Πρωίχθι συνάδελφος αναγγέλλει, ότι τα μέλη της «Φοιτητικής Συντροφιάς» έκληθησαν εις άπολογία — διότι δήθεν δέν έχει έγκριση τὸ καταστατικόν του Συλλόγου των — και ότι, καθ' ὅσον λέγεται, πρόκειται νά άποβληθούν του Πανεπιστημίου.

Φανταζόμεθα, ότι ἡ Σύγκλητος του Πανεπιστημίου — εάν θέλη πράγματα νά άναστηλώσῃ τὸ γόητρον, περί του όποιου προχθές άκόμη ώμίλησεν ὁ κ. Άλεβιζάτος — θά δείξη τήν άνεξαρτησίαν της από πάσης έξωθεν έπαιροής, άπορρίπτουσα άσυζητητά κάθε ξένην υπόδειξιν ἢ έπιταγήν.

Ἡμπορεῖ οἱ νέοι της «Φοιτητικής Συντροφιάς» νά παρασύρωνται ένίστε από τας ιδεολογικάς υπερχολάς της φοιτητικής νεότητος. Ἄλλά θά ἦτο παράδοξον, εάν δέν συνέβαινε τούτο. Ὅπως θά ἦτο άίσχος διά τήν Σύγκλητον, εάν αὕτη, άπορρίδουσα τήν υπόθεσιν του πνεύματος, του δικαίου, της άξιοπρεπείας και του πολιτισμοῦ — ὅπως έλεγε και ὁ Ούναμουνο εις τήν χυσεινήν έπιστολήν του προς τόν καθηγητήν της Μαδρίτης — έδέχετο νά τιμωρήσῃ κατά παραγγελίαν τους νεαροῦς φοιτητάς, δι' οὗς λόγους εκείνη ίσως άγνοεῖ, άλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν.

Ἐστία 14 Μαΐου 1926

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

ΕΠΙΣΤΑΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΤΡΙΤΗ
16
ΜΑΪΟΥ 1926

ΕΠΙ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΙΝ ΑΙ ΕΛΛΗΝΟΤΥΡΚΙΚΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ΓΛΩΣΣΙΚΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΗΣ "ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ,"

Ἡ έλευθερία της έπιστημονικής σκέψης, ἡ έλευθερία της πνευματικής ζωής του έθνους άπειλείται εις τας εύγενεστέρας της έκδηλώσεις από τήν σατραπικήτητα μερικών κυρίων, οἱ όποιοι έννοούν νά εκμεταλλευθούν χάριν των ίδιων γνώμων και συμφερόντων τὰ ύπουργήματα τὰ όποία τοῖς ένεπιστεύθη εύρεθείς εις δυσχερή στιγμής ὁ κ. Πάγκαλος.

Εἰς τὸ ύπουργεῖον της Παιδείας συμβαίνουν από τινος πράγματα και λαμβάνονται μέτρα και άσκούνται γλωσσικοί και προσωπικοί διωγμοί, οἱ όποιοι εἶνε ικανοί νά καταισχύνουν ὅχι κράτος έλευθέρων πολιτών, άλλὰ και κράτος άγρίων Ζουλού άκόμη. Μεταξύ του φοιτητικοῦ κόσμου έχει συμπληρῆ από πολλῶν έτών και λειτουργεῖ κανονικῶς σύλλογος δημοτικιστῶν φοιτητῶν, ἡ γνωστή «φοιτητική συντροφία», ὅστις περιλαμβάνει τὰ εκλεκτότερα και λόγω ἡθους και λόγω μορφώσεως στοιχία της φοιτητικής νεολαίας. Εἶνε τὸ ώραιότερον φοιτητικόν σωματεῖον, από ὅσα ιδρύθησαν από της ύπάρξεως του πανεπιστημίου, τὸ όποιον πλειστάκις έδωσε δείγματα εις τοὺς καθηγητάς του και τήν έλληνικήν κοινωvίαν της εύγενοῦς του δράσεως. Μέσα εις τὸ κύμα της άμαθείας, τὸ όποιον κατέκλυσε τὰ φοιτητικά θρανία, καθῶς μάς βεβαιούν οἱ έκάστοτε προτάνεις και καθηγηταί προσπαθούντες νά άποσεισούν τας ίδίας αὐτῶν εύθυνας, διά τήν κατάστασιν ταύτην, ἡ «φοιτητική συντροφία» αποτελεί πραγματικῶς νησίδα σωτηρίας των έθνικῶν ελπίδων. Ἄνήκοντες οἱ άποτελούντες αὕτην εις άρίστας οικογενείας γλωσσομαθεῖς, μορ-

φωμένοι, ανεπίληπτοι τὸ ἦθος καὶ τὰ αἰσθήματα, διακρίνονται μέσα εἰς τὸν φοιτητικὸν κόσμον, κατὰ τὴν ὁμολογίαν ὅλων τῶν καθηγητῶν, διὰ τὰς φροντιστηριακὰς τῶν ἐργασιῶν, τὴν τακτικὴν τῶν φοιτητῶν, τὴν ἀγάπην τῶν πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ὀρμὴν τῶν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν πρόοδον. Εἶνε τὸ καύχημα καὶ τὸ κόσμημα τοῦ πανεπιστημίου μας, διὰ τὸ ὁποῖον τοῦτο, θὰ ἔπρεπε νὰ σεμνύνεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ἔμμεσον ἢ ἀμεσον δημοῦργημα τῆς λειτουργίας του.

Αἱ, τὸ σωματεῖον λοιπὸν αὐτὸ τῶν φοιτητῶν, τὸ εὐγενικὸ αὐτὸ ἄνθος τῆς νεοελληνικῆς ἐπιστήμης, μανθάνομεν ὅτι ζητεῖ νὰ τὸ συντρίψῃ ἢ στενοκεφαλιά καὶ ἡ δημοκοπία μερικῶν κερῶν. Καὶ ἐφενδίσκουν ἄλλοτε ἄλλας προφάσεις. Ἄλλοτε ἀνακαλύπτουν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τοῦ ἀστεροσκοπεῖου ὕστερον ἀπὸ μίαν δεκαπενταετη σχεδὸν λειτουργίαν ὅτι τὸ καταστατικὸν του δὲν εἶνε ἐν τάξει !!! καὶ ἄλλοτε ἐξανίστανται διότι ἐξέβρισε τὸ πανεπιστήμιον. Τὸ εἶπαν, λέει, τὸ πανεπιστήμιον «σύνπιον». Ὠραία! Καὶ ἐρχεται τώρα ἡ σύγκλητος μὲ τὰ μεσαιωνικὰ μέτρα, τὰ ὅποια καλεῖται κατ' ἐπιταγὴν νὰ λάβῃ ἐναντίον των, νὰ ἀποδείξῃ καὶ εἰς τοὺς ἀμφιβάλοντας εἰσέτι, ὅτι τὰ εὐγενικὰ παιδιὰ μέσα ἀπὸ τὸ βῆθος τοῦ πόνου των καὶ ἐν τῇ ὀρμῇ τῆς ἐπιθυμίας δὲν εἶπαν τίποτε ἄλλο παρὰ μίαν ἀλήθειαν.

Ἄλλὰ αὐτὰ εἶνε προσχήματα καὶ προφάσεις. Τὸ πραγματικὸν ἔγκλημα, τὸ ἀσυγχώρητον, τῶν παιδιῶν εἶνε ἄλλο. Τὰ παιδιὰ εἶνε δημοτικιστὰί. Τὸ σωματεῖον των εἶνε σύλλογος τῶν δημοτικιστῶν φοιτητῶν. Καὶ αὐτὸ δὲν ἔνοιούν νὰ τοὺς συγχωρήσων. Καὶ δι' αὐτὸ τοὺς καταδιώκουν. Ὁ γλωσσικὸς διωγμὸς, τὸν ὁποῖον ἤρχισε εἰς τὰς ὄψεις μου κ. Λιβαθινάκουλος ἐναντίον ὅλων τῶν ὁπωσδήποτε ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐξαρτωμένων ὑπαλλήλων, συνεχίζεται μὲ σύστημα καὶ πρόγραμμα ἐξοντώσεως ἀπὸ τὸν διάδοχόν του κ. Αἰγινήτην. Αὐτὴ εἶνε ἡ πραγματικὴ αἰτία τῆς καταδιώξεως τῶν φοιτητῶν, αὐτὸ εἶνε τὸ πραγματικὸν τῶν ἐγκλημάτων.

Καὶ μὲ τὴν ἀλήθειαν εἶνε γὰρ νὰ τρέβῃ κανεὶς τὰ μάτια του καὶ νὰ μὴ εἶδῃ ποῦ βρίσκεται, μὲ τὰ συμβαίνοντα εἰς αὐτὸν τὸν τόπον. Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως, εἴτε ὡς στρατάρχης τοῦ Ἐβρου εἴτε ὡς ὑποψήφιος πρόεδρος τῆς δημοκρατίας, ἐπιθυμῶν νὰ συγκινήσῃ τὸν Ἕλληνα λαὸν καὶ τὸν στρατὸν καὶ νὰ τὸν ὑψώσῃ

εἰς εὐγένειαν, εἰς αὐτοθυσίαν καὶ εἰς ἀρετὴν μεταχειρίζεται εἴτε εἰς τὰς ἡμερησίας διαταγὰς του πρὸς τὸν στρατὸν εἴτε εἰς τὰ διαγγέλματά του πρὸς τὸν λαὸν ἀγνὴν δημοτικὴν γλώσσαν, ἐρχεται ὁ κ. Αἰγινήτης καὶ ἐγκαινιάζει ὡς ὑπουργὸς τῆς Παιδείας πρωτάκουστον κατὰ τῆς δημοτικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως διωγμὸν, ἀντὶ νὰ εἶχε ὑποβάλλῃ πρὸ κολλοῦ, ὡς ὄφειλε, τὴν παραίτησίν του. Αὐτὰ τὰ πράγματα μόνον εἰς τὸ ἑλληνικὸν κράτος δύνανται νὰ συμβαίνουν.

Ἄλλὰ τί θὰ κί' ἡ σύγκλητος τοῦ πανεπιστημίου; Διὸς ἂν αἱ πληροφορίες μας εἶνε ἀκριβεῖς, εἰς αὐτὴν ὑπεδείχθη ὅτι πρέπει νὰ ἀποβάλλῃ ἀπὸ τὸ πανεπιστήμιον ἐπὶ ἐν ἔτος τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ συμβούλιον τῆς «φοιτητικῆς συντροφίαν» καὶ νὰ διαλύσῃ τὸν σύλλογον των ὡς παρατύπως καταρισθέντα. Δὲν πιστεύομεν ὅτι τὸ ἀνώτατον συνέδριον τοῦ πανεπιστημίου θὰ ὑποκύβῃ εἰς τὴν ἐμμεσον ἀπειλὴν τοῦ δικτατορικοῦ τῆς Παιδείας. Εἶνε τόσον ὑποτιμητικὸν, τόσον προσβλητικὸν, τόσον ἐξευτελιστικὸν διὰ τὴν σύγκλητον καὶ τὸ ὅτι ἐγένετο καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐγένετο καὶ ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποῖαν ἐγένετο ἢ ὑπόδειξις αὐτῆ, ὥστε πιστεύομεν ὅτι τὸ συνέδριον τῶν καθηγητῶν δια τῆς ἀποφάσεώς του θὰ δείξῃ εἰς τὸν αὐτοδιορισθέντα ἀκαδημαϊκὸν ὅτι ἡ σύγκλητος τοῦ πανεπιστημίου δὲν εἶνε συμβούλιον δημοδιδασκάλων, τὸ ὁποῖον δύναται μὲ μίαν του ἀπόφασιν νὰ ἀπολύσῃ, κλασανγενιζόμενος ὅτι ἔχει πυγμὴν καὶ αὐτὸς! Εἰμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ σύγκλητος ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν κρίνονται οἱ φοιτηταί, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἴδια, ἡ ἠθικὴ τῆς, ἡ διανοητικότης τῆς, ἡ ψυχικὴ τῆς ἀνωτερότης. Καὶ αἰρουμένη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς τῆς θὰ δείξῃ εἰς τὸν στραπίσκον τῆς Παιδείας ὅτι ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τοῦ λόγου πρέπει νὰ εἶνε τὸ παλλάδιον οὐ μόνον τῶν καθηγητῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου, διότι ὅλοι αὐτοὶ μαζί, ἀχώριστα, ἀποτελοῦν τὴν καρδίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης. Κι' ἐκὼς αὐτῆ. Ὁ κ. μέγιστος ἐκλύθημα διὰ σκαλοὶ δύναται νὰ δημιουργήσῃ ἐλευθέρους πολίτας καὶ ἐλευθέρους ἀνθρώπους.

I. Σ. ΑΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ

74 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΙ ΤΙΣ ΤΟΣΕΙΣ ΠΑΡΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΑΣΙΑΣ ΑΡΑΒΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΥΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΥΝ

ΑΙ ΤΙΣ ΤΟΣΕΙΣ ΠΑΡΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΑΣΙΑΣ ΑΡΑΒΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΥΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΥΝ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ-ΑΓΓΛΙΚΑΙ-ΓΑΛΛΙΚΑΙ

Η ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

ΩΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΜΑΦΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

"Οχι μόνον δυσφορίαν έλλ' έμπληξιν και αυτόχρονα άανάκτησιν προκαλεί τό χθεσινόν έσθρον του πρώτου έπουργού τής Παιδείας κ. Γ. Ανυπεροπούλου έν τώ Έλευθέρω Θήματι.

Άλλ' ή δυσφορία έτι μέλλον επιτίσεται ότι λάκων πολιτευτής αναλαμβάνει την ύποστήριξιν άναδίστατα θεορβούντων τής βάρης του Έθνικου ήμών Πανεπιστημίου και τής έν αυτώ σπουδαζούσης νεότητος. Και μή νομίση τις ότι πρόκειται περί φοιτητικού τινος σωματίου τό όποιον τί.ε βοσίογεν ένόπιον τής Πανεπιστημιακής Συγκλήτου, διά παρέθου του Πανεπιστημιακού όργανου. Οχι! Πρόκειται περί 73 φοιτητών άποτελούστων επικίνδυνον και στυγεράν μαφίαν βοσίοζων ένόπιον δολοκλήρου του Έθνος, του όπου εν άσολέυτου την πίστιν, την οικογένειαν, τά εγγύστερα και ύψηλότεα ιδανικά.

Πρόκειται περί τής σπειρας εκείνης των μαλλιαροκομμουνιστών ή όποία έτόλμησεν τής φιλοσοφικών φροντιστήριον να ύποστηρή, ότι ο άγών των γυμνασίων του 1821 είναι ποσόν ήλικής τέλειαιας και όχι τής καθολικής του Έθνος αντιδήσεως όποία έν ύψηξεν. Είναι ή σπειρα εκείνη ήτι; διοτείται ήτι ή σπυρόδοξος ήμών Έκκλησία κατεδούλωσε τό Έθνος και έβόδισε ες εξεπτελιών του; Έλληνας, είναι έκείνο οίτινες θεωρούν ότι ή σημαία τίνος έντελής περιτή, ως σπυρίαν ύπιδρου εν ασκούσε ένι του λαού. Και ένδον οι άνθρωποι έκείνοι οι όποιοι Κύριε πρώην ένι τής Παιδείας ύπουζή άποτελούσε ανήσιδα σπειρας των Έθνον ένλίθων.

Ίδου οι άνθρωποι έκείνοι οι όποιοι και μόνον των όπολοζούσι—δι' έγγρόφου των έπισημο τό όποιον έχομεν ες χείρας μας—ήτι σκοπός του σωματίου των είναι σή ήρηση τής προγονοπληξίας και των κοσμογονικών έκπαιδευτικών και έπιστημονικών ιδανικών του έπισημου Κράτους. (Γρόφου και κοινωνικών άλλα τό έχον διαγράψει διότι έν είχαν άφαιρίσει τότε άκόμη τό προσωπίον έγγρόφου προς την έφημερίδα «Φοιτητική».) Ίδου λοιπόν όποία στυγερή προπαγάνδα ενερζεί ες τό Πανεπιστήμιον ένισχυμένη δι' έσχυρά; χρηματικές βοήθειαι; άγροούμεν πύθιν προερχομένη;—ή όποία καταβάλλει πύθιν προπαθάν να προσελκύση τούς άτυπώτους πρωτοετείς φοιτητάς ες τό δικτύον τής.

Και ήδη άπειθύνουμε την έρώτησιν: Δέν άποτελεί θνικόν κίνδυνον ή ύποξίς ένός τοιούτου έθιοφθόρου σωματίου ες τό Πανεπιστήμιον; άλλά και έν άποτελεί κηλίδα δι' αυτό τουτό τό Πανεπιστήμιον να άρέχεται να άποκαλήτα; άπό μυστικούς τρωφίμους του εσπίου;

Και προβάλλει ο κ. Ανυπεροπούλος ως έπιχείρημα κατά τής μη δελύσεως του έίδεχθός τουτου σωματίου, την εξ άριστων οικογενειών καταγωγή των μελών αυτου φοιτητών, την μεγάλην αυτών μόρφωσιν, την φιλοσοφικήν και άγγλίηπτον ήθος. Άλλά και ήμείς δέν άμφισβόλλομεν, και δέν άμφισβόλούμεν, εδδ' έρωζέει άλλωστε, τό πολλά και ποικίλα προεργήματα τά κομμοίτα !!! τής συνάδελφους μας. Άλλή κ. έσθροζόφει μήπως και οι άλλοι φοιτητά, οι έργαζόμενοι και κοπιώντες ύπέρ των έθνικών ιδεωδών και βίσεων τής ελληνικής κοινωνίας; έν καταγοται από οικογενείας ή ύστερον ες μόρφωσιν ή τό ήθος των είναι έπιλήρημον και μόνον ή «εστενοκοφιλία» τής χροσπηξίεις; Δέν είναι καιρός περί αυτόλογιών άλλ' άφίνομεν τούτο ες τήν γείσιν των καθηγητών μας και των άλλων συνάδελφων μας και ενχι ες την λειτουργίαν του Δοκλήπιου, του μακρόθεν θεωρούντος τά Πανεπιστημιακά πράγματα και μηδένια ένστα ενισιν προς αυτά, άλλα σκανδαλωώς έπευβαίνοντες και θελόντος να πολιτικοζήση ες βάρης τής ελληνικής παιδείας.

Δέν έπεκτεινόνεθα περισσότερο ένι του έρωπίου, ο έπληξεν έντος ύπέρ έκείνων, ως χθε; παρουσίαση ως πάτερον, άλλα τούτο μόνον λέγομεν ες αυτόν' ότι ενήρικται μακρόν τής πραγματικότητας νομίζων ότι ή άπαισιος αυτή κλίμα άποτελεί τό κόσμημα και τάχρημα του Πανεπιστημίου, είοτι ες διάσκεπτας και διδασκόμετους γνοστή πλέον έντε ή καιύθνοσι; των σκώπων την όποίαν οι προστρατευόμενοι του έντεκνιάσαν και πασίγνωστοι αι σκολαι όδοί τας όποίας ούτοι άκολουθοΰσι προς πραγματεύειν τούτων.

Τούτα πλέον έχομεν γίνει πάγκοιτα ες τούς φοιτητάς και την κοινωνίαν, ώτε έν εντε άνάγκη να ανέλθωεν ένι ύψηλόν μεταξέ και να τά βροντοφωήσωεν, εδδ' να έπικαλλήσωσι πινάκίδα ένι του μετώπου των να μη πλέον προβάλλου την δικαιοζήριον ότι σωματίζονται.

Άληθώς ες παρηγορίαν και άνακούφισιν

προκαλεί ή μίρινα του σοφού ήμών καθηγητού και ένι τής παιδείας ύπουργού κ. Αιγνήτου, να άπαλλάξη τούς φοιτητάς από του φοβερού έπιόλου τής δολοφίας προπαγάνδας τής «Φοιτητικής Συντροφιάς» ήτις είναι ύπόδικος ένόπιον δολοκλήρου του Έθνος; ένι έσχάτη προδοσία καθότι ούδένα άλλον σκοπόν έχι ετι μή μόνον να παρασθή τά; εύπλάστους ψυχάς τής ελληνικής νεότητες ες φοδοφοποιά διδάγματα του ιστορικού ύλισμοΰ, τής άνορχίας και τής άθείας.

Αποβλέπομεν μετά θάρρους ες τούς ένόπιοις τά τής ήμετέρας πα επιστημιακής Πολιτείας και ιδιαιτέρας; μή; άνακοφίξοι ή προπαθάν του ένόπιοις την Παιδείαν προς έλγθή άνάπλιαν και άκαθμιουργίαν τής Έκκλησίας; δι' τής άποβολή; παντός σθθρού και μεμολυμένου στοιχείου.

Παναγιώτης Ν. Πατριάρχης
Πρόεδρος Συνδ. φοιτ. Φιλος. Σχολής
Ευστάθιος Γ. Κοτρίδης
Πρόεδρος Συνδ. Άσολημ. Προόδου

Η Έλληνική, 20 Μαΐου 1926

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

Ίστορικό καί συνοπτική περιγραφή τών πέντε φύλλων τής «Φοιτητικής Συντροφιάς».

Όπως ήδη ειπώθηκε ή «Φοιτητική Συντροφιά» κυκλοφόρησε τήν 1η Φεβρουαρίου 1926, μέ υπότιτλο: «Δεκαπενθήμερη φοιτητική έφημερίδα». Έβγαλε πέντε φύλλα αριθμημένα 1, 2, 3, 4, 5-6, μέ ήμερομηνίες 1.15 του Φλεβάρη, 1.15 του Μάρτη και 1-15 του Άπρίλη. Είχε σχήμα 25x37. Τά τέσσερα πρώτα φύλλα ήσαν οκτασέλιδα και τό τελευταίο δωδεκασέλιδο. Παρ' όλο πού μόλις βγήκε τό πρώτο φύλλο ό πρύτανης (Σ. Μενάρδος) διέταξε νά σταματήσει ή έκδοση, «έξακολούθησε τόν άγώνα της τρεις μήνες, χάρη στην ύποστήριξη τών φίλων της και τήν προθυμία και εργατικότητα των μελών της και δέν έπαψε νά βγαίνει παρά μονάχα όταν εξαντλήθηκαν όλοι οι πόροι (της)» διαβάζουμε στόν άπολογισμό του Δ. Συμβουλίου (1925-26).

Γιά τή «Φοιτητική Συντροφιά» ό Λίνος Πολίτης γράφει⁵: «τή γλώσσα τής έφημερίδας και τό ύφος της τά διακρίνει μία σεμνότητα και μία σιγουριά, χωρίς νά λείπει ένα άκακο χιούμορ [...] Στίς σελίδες της κυριαρχεί ή άλήθεια και μία ειλικρινής προσπάθεια διαφωτισμού».

Φύλλο άρ. 1, 1η Φεβρ. 1926: «Τό πρόγραμμά μας» όπου τονίζονται οι στόχοι τής έφημερίδας. Ψυχάρη: «Το σκολειό του δασκάλου». Γ.Θ.: «1910-1926», ή ιστορία τής Φ.Σ. Μικρά άρθρα για τήν «Έκπαιδευτική μεταρρύθμιση», τό «Μαράσλειο», τήν «Κατηγορία του κομμουνισμού», τό «Χωρισμό του Πανεπιστημίου» κλπ. Περιγραφή από «σκηνές στη Φιλοσοφική Σχολή τόν περασμένο Δεκέμβρη». Νεκρολογία για τόν Γρ. Βερναρδάκη, «Η παραίτηση του κ. Τσουντα», «Ό έναρκτηριος του κ. Βέη και τά έπακόλουθά του». Οι δημόσιες διαλέξεις τής «Φοιτητικής Συντροφιάς» κ.ά.

Φύλλο άρ. 2, 15 Φεβρ. 1926: «Η αντίδραση και τά όπλα της», αναφέρεται στη δημοκοπία πού έχει ξεσπάσει κατά του δημοτικισμού. Πάνω στό ίδιο θέμα, σχόλιο για τό άρθρο του Κουλουμβάκη στη «Φοιτητική Ήχώ», όπου γίνεται λόγος για τούς κομμουνιστές τής «Φοιτητικής Συντροφιάς», τούς «σωρούς τών μαλλιαρών σκυθάλων» πού «...αυτοθαυμάζονται, αυτολιθανίζονται, αυτοδιαλαλούνται, για τόν «γλοιώδη Παλαμά και τά παλαμηδιά του» κλπ. Δημοσιεύεται περίληψη πού έδωσε ό Δελμούζος από τίς όμιλίες του στη Φ.Σ., μέ τίτλο: «Βασικά προβλήματα τής Νεοελληνικής παιδείας» και σχόλιο πάνω στίς γνώμες «ξεχωριστών διανοουμένων» για τό γλωσσοεκπαιδευτικό ζήτημα, όπως διατυπώθηκαν σε δύο έφημερίδες: τό «Σκρίπ» πού συγκέντρωσε τίς γνώμες τής αντιδραστικής διάνοησης και στη «Δημοκρατία» πού δημοσίευσε τίς γνώμες τών δημοτικιστών. Έπισκόπηση από τήν κίνηση τών φοιτητικών σωματείων και τίς εργασίες τής Φ.Σ. Αναγγέλεται «μέ ευχαρίστηση» ότι «ό Σύνδεσμος Φοιτηριών» έγινε δεκτός στό Διοικητικό Συμβούλιο τής Όμοσπονδίας. «Είναι παρήγορο (σημειώνεται) ότι οι φοιτητριες άρχισαν νά δουλεύουν... για νά διεκδικήσουν μέσα στην κοινωνία τή θέση στην όποία έχουν δικαίωμα σάν εργαζόμενες γυναίκες και σάν επιστήμονες». Μιά άλλη είδηση πού χαιρετιέται επίσης μέ ευχαρίστηση είναι ή ίδρυση ενός καινούριου σωματείου, τής «Νεολαίας Έλλήνων Δημοτικιστών».

Φύλλο άρ. 3, 1η Μαρτίου 1926: Στο κύριο άρθρο: «Ζήτημα για όλους» ή Φ.Σ. ζητά νά βοηθήσουν όλοι, φοιτητές, διανοούμενοι, αγρότες, εργάτες, νά κυριαρχήσει ή γλωσσική άλήθεια. Σ' ένα άρθράκι μέ τίτλο: «Ό διωγμός» αναφέρεται πώς «...πρόκειται ν' άπολυθούν όλοι οι δημοτικιστές δάσκαλοι κι υπάλληλοι. Δέν κρατιέται δηλαδή πιά ούτε τό πρόσχημα του κομμουνισμού, άρκει νά είναι κανείς δημοτικιστής για νά βρεθεί όζω από τό νόμο». «Οι διαλέξεις τής αντίδρασης», συνέχεια από τίς περιλήψεις τών διαλέξεων του Δελμούζου για τά προβλήματα τής βασικής παιδείας, καθώς και τής διάλεξης του Τριανταφυλλίδη για «τό γλωσσικό ζήτημα στη Γαλλία του 16^{ου} αι.». Παρουσιάζονται δύο νέες εκδόσεις: Τό «Δελτίο Άκαδημαϊκού Όμίλου Φιλοσοφικής Σχολής» και τό «Φοιτητικό Βήμα» όργανο πάλης τών σπουδαστών. Βιβλιογραφία για τό γλωσσικό ζήτημα και «Ένα έπεισόδιο στην Φιλοσοφική Σχολή». Ύπογραφή Λ.Ν.Π. (Έπεισόδιο πού δημιουργήθηκε στό φροντιστήριο του καθηγητή Βορέα και τέλειωσε στό Τμήμα Άσφαλείας τής Χωροφυλακής).

Φύλλο άρ. 4, 15 Μαρτίου 1926: Ί Λιμπερόπουλου: «Τό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης». Νομικά προβλήματα: «Τά νόθα και τό δίκαιο», «ύπογραφή Γ.Θ. (γίνεται λόγος για τήν άνισότητα τών φύλων). «Η διγλωσσία» περίληψη από μάθημα του Τριανταφυλλίδη. Σχόλιο επάνω στίς δηλώσεις του ύπουργού τής Παιδείας Δ. Αιγνήτη πού είπε πώς βρίσκει τόν άγώνα για τό γλωσσικό ζήτημα «όχι μόνον άψυχολόγητον αλλά και άνισόρητον και άντιεπιστημονικόν». «Οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και τό φοιτητικό άναγνωστήριο», ύπογραφή Οικ. (για τό άκατάλληλο του χώρου, τήν ανεπάρκεια τών αντιτύπων από κάθε σύγγραμμα κλπ.). Στίς «Εργασίες τής Φ. Συντροφιάς», μαζί μέ τίς συγκεντρώσεις, διαλέξεις, μαθήματα, γίνεται λόγος και για πρόγραμμα έκδρομών και για τό χορό, πού έγινε στό Délice -κοσμικό κέντρο τής έποχής- «Είχε κόσμο πολύ, ιδίως κόσμο τής έπιστήμης, τών γραμμάτων και του Πανεπιστημίου [...] άρχισε στίς 5.30 και βάσταξε πέρα από τίς 9(!). Παραβρέθηκαν οι καθηγητές Βέης, Λορεντζάτος, Μαριδάκης, οι Κοσ και Κα Δελμούζου, Κοσ και Κα Σβάλου, Κοσ και Κα Ίμβριώτη, ή κυρία Έλένη Νεγρεπόντη, οι κκ. Γληνός, Τριανταφυλλίδης, Λαμπίρης κ.ά. «Η έπιτυχία του χορού εξαιρετική[...] κι έκείνοι όμως πού δέν είναι πιά φοιτητές δε διασκεδάσανε λιγώτερο. Πώς νά μην αναφέρουμε λ.χ. τόν καθηγητή μας κ. Μαριδάκη πού για μία άκόμη φορά μάς απέδειξε πώς δέν είναι μόνον ξεχωριστός έπιστήμονας μά και ξεχωριστός χορευτής».

Φύλλο άρ. 5-6, 1-15 Άπριλίου 1926: Στο τελευταίο αυτό φύλλο τής «Φοιτητικής Συντροφιάς», άρθρο του Γληνού μέ τίτλο «Έπιστήμη και ζωή». Γράφει όπως λέει, για τούς νέους πού διαβάζουν τή «Φοιτητική Συντροφιά». Θά έπιθυμούσε όμως καλύτερα νά μιλούσε μαζί τους «μιάν όμιλία πού νά μοιάζει μέ σωκρατικό διάλογο». (Τό Α' Σώμα Στρατού είχε λίγο πριν άπαγορεύσει τίς διαλέξεις Γληνού και Δελμούζου πού όργάνωσε ή «Φοιτητική Συντροφιά»). Στο ίδιο φύλλο άρθρο μέ τίτλο: «Η Άκαδημία Άθηνών», ύπογραφή Γιάννης Άναγνωσταράς δ.φ. Ύποστηρίζεται σ' αυτό, πώς ή Άκαδημία Άθηνών πού μόλις είχε ίδρυθεί (18 Μαρτίου 1926) στηρίζεται σε συντακτική πρά-

ξη άμελέτητη και ότι από την εισηγητική έκθεση, τόν οργανισμό κλπ. διακρίνεται ο αντιδραστικός και αντίθετος σε κάθε ακαδημαϊκή παράδοση χαρακτήρας της. Σημείωμα για το θάνατο του Ταγκόπουλου. Η Φ.Σ. κατέθεσε στεφάνι στο νεκρό του «θαρρώντας το χάσιμο του Ταγκόπουλου σάν χάσιμο ενός συναγωνιστή της». Επιθεώρηση: βιβλία που πρέπει να διαβαστούν, καινούρια βιβλία, βιβλιογραφία για το γλωσσικό ζήτημα, οι εργασίες της Φ.Σ. κ.ά. Στο φύλλο αυτό, όπως και σε άλλο

προηγούμενο, η γυναικεία φοιτητική παρουσία, σημειώνεται με ιδιαίτερη ευχαρίστηση. Διαβάζουμε: «Στις 24 του Μάρτη, διάλεξη της Δ.δας Σ. Παπασπυριδής (πρόκειται για τη Σέμνη Καρούζου) με θέμα «οι ιδέες του Belloch για την προσωπικότητα στην ιστορία». Τη διάλεξη που χαιρετίστηκε «με χαρά κι ενθουσιασμό, σάν πρώτη διάλεξη που παρουσιάζεται από δεσποινίδες μέλη μας, τιμήσανε πολλοί καθηγητές του Πανεπιστημίου που πήραν μέρος στη συζήτηση...».

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Βγαίνει την 1η και την 15η κάθε μηνός.

Γραφεία Εστιαρίου 6.
Έκδοτ. Έταιρία «Αθήνα» Α. ΡΑΛΛΗ και Σα

Συνδρομή χρονιάτικη Δραχ. 30
Για το έξωτερικό φράγκα γαλλ. 20

Α' ΧΡΟΝΙΑ Άριθ. 1

Αθήνα 1 του Φλεβάρη 1926

Το φύλλο Δραχ. 2.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

Ύστερα από δεκαπέντε χρόνων πικρά τάρχη ζωής, που το νήμα της κόρησε κάμποσες φορές για να ξαναδώσει άλλες τόσες, σε μία από τις κρισιμότερες φάσεις της ζωτικής της δράσης, πού την ολοκληρώνει και την κυβερνάει το ακατάλυτο ιδανικό της—ο Δημοτικισμός—, η Φοιτητική Συντροφιά, ο μοναδικός σημειοφόρος του μέσου στο Πανεπιστήμιο, βλέπει την πραγματοποίηση ενός μεγάλου πόθου της που είναι ναί πόθος κάθε συναγωνιστή της: την έκδοση μιας εφημερίδας γραμμένης πέρα για πέρα στη γλώσσα του λαού, στην εθνική τη γλώσσα. Τώρα που το πρώτο φύλλο του δημοσιογραφικού οργάνου της Φοιτητικής Συντροφιάς, που βγαίνει με το ιστορικό πια όνομά της, γίνεται χέγμα του φοιτητικού κόσμου κ' όλων εκείνων, που ενδιαφέρονται γι' αυτή, αδειά μες αναπολούμε μία εποχή όχι πού μακρινή και μακριά, ωριμασμένη δέχνη, μία αξιοσημείωτη εποχή στο Πανεπιστήμιο, σιγμιασμένη από τα μελανώτερα γεγονότα, όπως είναι τα Εύαγγελικά. Τότε οι πρωταγωνιστές του Δημοτικισμού, με το θάνατο στην καρδιά, έβλεπαν τη φοιτητική νεολαία, που συγκέντρωνε όλες τις ελπίδες του Έθνους για ένα καλύτερο μέλλον, να παραπλανείται από τις άτιμες ψευτιές των έχθρων της αλήθειας της γλώσσας και ι της στή-

θια αυτή και μάλιστα δέν αδιαφόρησαν για την εμπραχτη καθιέρωσή της. Έτσι η αναδημιουργική σπουδή, που φύσηξε η ακλιτική μεταβολή στο μαρμαμένο εθνικό οργανισμό, ήρθε να ζωντανέψει κάπως και την Παιδεία, που είχε καταρρακωθεί στα τελευταία σχολικά της κατάκτωσης. Γενικά σημειώθησαν αρκετά ζωογονητικά φέματα στην πνευματική κίνηση του τόπου, μ' όλο το αναρχοιστικό εκείνο άρτρο του συντάγματος του 1911 για τη γλώσσα. Ως και το Πανεπιστήμιο άρχισε κάπως να σαλεύει. Σέχωρα ή τάξη των Δημοκρατιστών φοιτητών πυκνώθηκε σημαντικά, και στα 1910, ένα χρόνο μετά την Έπανάσταση, ιδρύθηκε η Φοιτητική Συντροφιά από μια ομάδα από τους πιο διαλεχτούς. Σήμερα αποτελούν έναν επιβλητικό όγκο, που ανατάσαντα αξιάνει. Την κατάσταση αυτή δέν μπορούσε, δέν είχε το δικαίωμα να παραγνωρίσει η Φοιτητική Συντροφιά, πού είναι ή ψυχή του δημοτικισμού μέσα στο άνάτατο εκπαιδευτικό μας ίδρυμα. Ήταν εξαιρετικό, τόσο γι' αυτή και για τους ομοίωτατες της όσο και για τον κόσμο, κάττερα, μερίδα του φοιτητικού κόσμου, να προβάλλον γέλοια έντυπα με τη μονοπωλιακή επικέτα των δημοσιογραφικών αντιπροσώπων τους. Ή ανάγκη της δημιουργίας ενός οργάνου για τους πραγματικά μορφωμένους φοιτητές παρουσιάζονταν έκταχτική. Ή εφημερίδα αυτή είναι ή εμπράχματη άναγνώριση της.

Δέ θα έπρεπε όμως να νομιστεί ότι συ-

μόνο την αξία του οργάνου, του μέσου για την αποτελεσματικότερη επιδίωξη του κοινού σκοπού των σπουδαστών, που πρέπει να είναι ή τελευταία εκπαιδευτική κατάσταση. Ή «Φοιτητική Συντροφιά» θα προσπαθήσει μ' όλη της τη δύναμη να συντρέξει τους φοιτητές στο δύσκολο αυτό έργο, που είναι οίκωμη δυσκολώτερο στόν τόπο μας, με την ανεπάρκεια του Πανεπιστημίου και των μέσων, που διαθέτουμε γενικά.

Στόις λόγουσ αβτούς, που αναγκάζουσι τη Φοιτητική Συντροφιά ν' απλώσει τη δράση της και στο δημοσιογραφικό πεδίο, προσθέτομα κ' ένα ακόμη, όχι λιγώτερο σοβαρό: τη θέλησή της να διαλύσει ώρισμένες άσθηχτες και άναπιστημονικές σνοκαφαντίες, που μόνο μ' αυτές καταλιάνονται, ψαρεύοντας σε θολά νερά, να πολεμήσουν σήμερα το δημοτικισμό, ύστερα από το κουρέλιασμα όλων των επιχειρημάτων, που άρδίασαν ενάντια του. Ειδικά θα φροντίσει για μίαν άποκατάσταση των πραγμάτων στο κεφάλαιο της αιδούτης και κοκοβούλης δημοτικίας, της δημοτικισμοσύ με τον κομμουνισμό από ανθρώπους, που θέλουν να πιστεύουν ότι είναι οδηγητές του λαού και πού δέν ξέρουν ούτε το ένα ούτε το άλλο.

Ή «Φοιτητική Συντροφιά» θαρρεί πως είναι καιρός πια να πύχουν να λυμούνται την πνευματική ζωή του τόπου ή άμελετησιά, ή προχειρολογία και ή κακοήθεια. Άρκετά μās επιμεταλλούσαν

1910-1926

Υπάρχει μέσα στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας ένα φοιτητικό σωματείο με ιστορία και με παράδοση. "Ο,τι κι' αν γίνει γύρω του, ε,τι κι' αν πάθει, το συγκρατούν οι αναμνήσεις του στον αγώνα που ανέλαβε. Κι' αν του συμβεί να πέσει στον αγώνα, ή ιδέα που το γέννησε του δίνει νέο αίμα και νέα ζωή.

Η: «Φοιτητική Συντροφιά» ιδρύθηκε ξαφνικά στα 1910. Ήταν τότε ή εποχή της μεγάλης γλωσσικής φουρτούνας. Σίγουρα πώς σήμερα δεν κάμε και πολύ καλύτερα αφού με την ανατολή του 1926 πανηγυρίζουμε το νέο θρίαμβό τους τα διδάφορα αναχρονιστικά στοιχεία που ριζιλέφανε τόσες φορές την ελληνική διανόηση. Μα τότε ήταν ή εποχή των ηρωικών αγώνων. Μας στο Πανεπιστήμιο κυριαρχούσε ο Μιστριώτης και αντιλαλούσε άκομα ο κρότος των Εδαγγελικών και των Όρεστικαίων. Έξω ή κοινωνία όλόκληρη πίστευε στο θρύλο των ρουδίων του Τσάρου, που γίνανε σήμερα για λίγους κουτούς και άγραμμάτους ρουδία της Τρίτης Διεθνούς. Κ' ή Βουλή φήφιζε με παραδειγματική προθυμία τη συνταγματική καθέρωση της καθαρευουσιάνικης σαβούρας για μεγάλη ντροπή της ελληνικής Πολιτείας και του συνταγματικού της δικαίου.

Τα παιδιά που πρωτοδύσανε τη Φοιτητική Συντροφιά ήταν σιδήθια καλλιγάρια. «Νιώσαμε πιά, λέει το πρώτο μανιφέστο (17 του Φλεβάρη 1910) πώς λίγως ειλικρίνεια δε θα μπορούσαμε να καταφέρουμε τίποτα καλό και αντίκιο. Και είδαμε πώς δε γίνεται μεγαλύτερη ανελικρίνεια από το να περιφρονούμε τη γλώσσα της μάνας μας. Είδαμε πώς είναι ντροπή να κρυδόμεσθε και να ντροπιάσθε τον εαυτό μας αντί να κερηφανεύμασθε. Και εαυτός μας είναι ή ζωντανή μας γλώσσα. Γι' αυτό μαζευθήκαμε κι' αποφασίσαμε να μην το παρατεχόμεσθε θεωρητικά μονάχα, μα να το κάνουμε και πράξη». Και υπογράφουν οι Φίλιππος Στ. Δραγούμης, Μάνος Βαταλάς, Μίλτος Κουντουράς, Κ. Χαριτάκης, Βασίλης Ρώτας και Τ. Ίωαννίδης.

Τα παιδιά αυτά κρατήσανε, κερήφανε τη σημαία τους με πίστη και με ένθουσιασμό, άδιαφορώντας για το λυσσαμένο και δόλιο πόλεμο που τους είχε κηρύξει ή

ελληνική σχολαστικότητα, όπου ή επιστράτευση και οι βαλκανικοί πόλεμοι διαλύσανε για πρώτη φορά τη Φοιτητική Συντροφιά στα 1913. Μα φαίνεται πως το σωματείο των «μαλλιάρων» αποτελεί αληθινά μια οργανική ανάγκη της πανεπιστημιακής μας ζωής. Σε λίγο ή Φοιτητική Συντροφιά ξαναφυτρώνει αυθόρμητα με νέες δυνάμεις και νέα όρμη. Σύμβολό της είναι το «Τόλμησον φρονείν». Η προκήρυξη της ποδχει χρονολογία Πρωτοχρονιά του 1915 λέει: «Αδελφικά ενωμένοι στις ιδέες μας, αποφασίζουμε να ιδρύσουμε τη Φοιτητική Συντροφιά από ανάγκη να ντιτάξουμε ένα οργανωμένο σύνολο, ενάντια στον επίβουλο κατατρογμό κάθε ευγενικής νέας ιδέας. Ποδούμε να εργαστούμε για το ξάπλωμα της ελευθαρής σκέψης και το ριζοδόλημα της καθαρής αλήθειας στη ζωή και στην ιδεολογική μόρφωση. Θέλουμε να πολεμήσουμε την πρόληψη και την περιορισμένη αντίληψη, έτσι όπου αυτές είναι εμπόδιο στην εξέλιξη της ζωτικής δύναμης της χώρας μας.» Υπογράφουν: Κλέων Παρέσχος, Γιάννης Μηλιάδης, Άγγελος Βαρβαγιάννης, Φάνης Μιχαλόπουλος, Θ. Πίστριας. Και λένε για μια άκομα φορά πώς σύμφωνα με τις ιδέες τους «γλωσσικό δργανο της Συντροφιάς δεν μπορεί να είναι άλλο από τη δημοτική μας».

Για δεύτερη φορά ή δημοκρατική σημαία κρατήθηκε με θάρρος μέσα στο Πανεπιστήμιο. Για δεύτερη όμως φορά στα 1917 ή επιστράτευση διάλυσε τη Φοιτητική Συντροφιά κι' ανάγκασε τα μέλη της να εγκαταλείψουν τα θρανία. Ύστερα, ή προσωρινή νίκη του δημοκρατισμού μας στην παιδεία, ή λιγοστή ευμένεια της Κυβέρνησης εκείνου του καιρού προς την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, κοιμήσανε φαίνεται τους δημοκρατίες και τους κάμανε να ξεχάσουν τον αγώνα τους, ως τη στιγμή που ο καθαρευουσιανισμός, γυρνώντας κτητής και τροπαιούχος στα 1920 τους έμπνησε μ' ένα δυνατό χτύπημα που δεν παρήμεινε.

Στα 1920 ή Φοιτητική Συντροφιά ξανασταθαιίνεται για τρίτη φορά. Η 1 Νοεμβρίου είχε φέρει στην επιφάνεια και πάλι την αναχρονιστική καθαρευουσιάνικη διανόηση. Κύριοι της Παιδείας μας, οι γλωσσασμίντορες καταργείσανε χωρίς διαταγή με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, παύ-

ανε τους δημοκρατίες παιδαγωγούς και ρίχνανε τα αναχρονιστικά της δημοτικής «εις το πύρ». Η Φοιτητική Συντροφιά ξαναρχίζει τότες με θάρρος τον αγώνα «γιά την ανύψωση την πνευματική, για το ξεσκλάδωμα από το ζυγό της σχολαστικότητας που άλυσσοδένει την ελληνική διανόηση, για τη νίκη της αληθινής μας, της ζωντανής μας γλώσσας» — όπως λέει το πρώτο μανιφέστο αυτής της περιόδου που το υπογράφουν οι Τέλλος Άγρας, Β. Βλαβιανός, Π. Γλέζος, Β. Μόσχος και Πέτρος Χάρης.

Από τα 1920 ή Φοιτητική Συντροφιά δε σταμάτησε πιά το δρόμο της. Στα 1921 είχε την τόλμη να διαμαρτυρηθεί στον ίδιο το Γούναρη και στην Γ' Έθνοσυνέλευση για την εκπαιδευτική πολιτική του κωσταντινικού καθεστώτος. Άργότερα δε διαστάσε να αποδοκιμάζει με το πιο δημόσιο τρόπο αναχρονιστικές αντιλήψεις που επικρατούσανε μέσα στο Πανεπιστήμιο.

Σε κάθε περίπτωση που χρειάστηκε ή συμβολή της, ή Φοιτητική Συντροφιά έκαμε το καθήκον της και παιθάρχησε απόλυτα στην ιδέα, δίνοντας πάντα την εντύπωση ότι υπάρχει μέσα στο μεγάλο μας εκπαιδευτήριο ένας ακολύπητος φρουρός της δημοκρατικής ιδέας που δεν άνέχεται προσβολές από πουθενά και που δε φοβάται κανένα.

Τους τελευταίους καιρούς ή δράση της Φοιτητικής Συντροφιάς έγινε αναγκαστικά έντοναίτερη. Όταν την παρασμένη άνοιξη το περίφημο εκείνο Συνέδριο του σχολαστικισμού, του βυζαντινισμού και της καθαρεύουσας, είχε την άναλβεια να δομαστει Έθνικό και να ξεκλάσει τη σάπιλα του σε λίγα μέτρα απόσταση από το Πανεπιστήμιο, ή Φοιτητική Συντροφιά, μόνη οχεδόν, καήτης όλόκληρο κέλεμο εναντίον του και συντέλεσε όσο μέρες περισσότερο στην γελιοσοποίησή του. Πριν από λίγους μήνες ή Φοιτητική Συντροφιά είχε την τιμή να χαιρετηθεί στο όνομα της δημοκρατικής νεολαίας τον Ψυχάρη και να του οργανώσει την πιο θερμή δεξίωση που του έγινε στην Ελλάδα. Προχίτες, το Δεκέμβρη, μπόρεσε να ντυματωπίσει με επιτυχία την οργανωμένη επίθεση της πανεπιστημιακής σχολαστικότητας. Και σήμερα, ενώ πάλι χτυπιέται από παντού ουκοφαντικά και δόλια ή δημοτική μας, βόρκεται ξανά ή Φοιτητική Συντροφιά στο πλευρό εκείνων που δουλεύουνε για την ολοκληρωτική επικράτηση του δημοκρατισμού, έτοιμη να παλέψει όπως παλέψε ως τώρα.

Από το 1920 ή Φοιτητική συντροφιά ένωσεως όμως πώς ή άρνηση δεν μπορούσε

πιά να αποτελέσει το μόνο της προορισμό και προσπάθησε να δώσει κάποια θετική εργασία. Για το αυτό έσπρωξε τα μέλη της στη μελέτη της επιστήμης όπως αυτή την αισθάνθηκα, μιάς επιστήμης πλατιάς, ζωντανής, καθαρισμένης από κάθε πρόληψη και κάθε σαπίλα, ποδχι ιδανικό της να συνταλέσει στην πρόοδο του λαού κι όχι να του ρίξει στάχτη στα μάτια. Οι συγκεντρώσεις της δε σταματήσανε ποτέ. Τρεις χρονιές τώρα γίνονται στην αίθουσα της 'Εταιρείας των Κοιν. και Πολ. 'Επιστημών. 'Εκεί ή Φοιτητική Συντροφιά οργανώνει διαλέξεις, σειρές από μαθήματα και δημόσιες συζητήσεις. Το δήμα της είναι ένα καλύτερο βήμα όπου συζητούνται όλες οι 'Ιδεολογίες κι όλες οι πεπιωθήσεις μέσα στα όρια της αξιοπρέπειας και της καλής πίστης. Πολύ συχνά από τόδεμα τη; μιλούνε καθηγητές του Πανεπιστημίου και επιστήμονες αναγνωρισμένης αξίας που δε θεωρούνε κατόλου ταπεινωτικό να παρακολουθούν την κίνηση των νέων και να την ενισχύουν με το κύρος τους. Φυσικά μόνο η καθαρεύουσα δεν μπορεί νακουστεί από το δήμα αυτό.

'Η Φοιτητική Συντροφιά είχε σκεφτεί από καιρό να εκδώσει ένα σοβαρό επιστημονικό δελτίο που να βγαίνει κάθε έτος ή τρεις μήνες και που να καθρεφίζει την επιστημονική κίνηση των νέων στην Ελλάδα, αποτελώντας συνάμα μιά προσπάθεια για τη διατύπωση επιστημονικών θεμάτων στη δημοτική. Σήμερα όμως βρίσκεται στην ανάγκη να αναβάλει αυτή την πολυτέλεια για πού ή ουχες μέρες και να προδει στην έκδοση ενός μαθητικού δημοσιογραφικού όργανου. Με την εφημερίδα αυτή ή Φοιτητική Συντροφιά βγαίνει σε πλαυότερους κύκλους. Θά συνεχίσει πού έντονα ακόμα την παράδοση που αρχίζει από το 1910. Οι καιροί εξακολουθούν να είναι δύσκολοι, πολύ δύσκολοι, οι έχθροι του λαού εξακολουθούν να είναι δυνατοί. 'Ο δημοτικισμός έχει ανάγκη περισσότερο παρά ποτέ από γερούς, πολεμιστάδες, γερούς δουλευτάδες, γερούς 'Ιδεολόγους. Για μιά ακόμα φορά ή Φοιτητική Συντροφιά προσκαλεί στο καθήκον τους Έλληνες φοιτητές, τους αρίστους, επιστήμονες που απ' αυτούς εξαρτάται να γνωρίσει ο τόπος μας καλύτερους καιρούς.

Γ. Θ.

"Άρθρο του Γιώργου Θεοτοκά που υπογράφει με τα αρχικά Γ.Θ.
«Φοιτητική Συντροφιά» άρ. 1, 1 του Φλεβάρη 1926

Τοσ Ψυχάρη ΤΟ ΣΚΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Γ'Εχουμε σήμερα τη μεγάλη τιμή και τη μεγάλη εύτοχία να δημοσιεύουμε ένα πρωτοχρονιάτικο άρθρο του Ψυχάρη. 'Η «Φοιτητική Συντροφιά» προσπάθησε να τιμήσει το μεγάλο δάσκαλο του Δημοτικισμού, όταν βρισκόταν εδώ πριν από λίγους μήνες, όσο μπορούσε από λιμπρά. Έδωσε το καλοκαίρι προς τιμή του ένα δείπνο, και τον περασμένο Νοέμβρη ώργάνωσε φιλολογική δεξίωση στην αίθουσα της 'Εταιρείας των Κοινωνικών και Πολιτικών 'Επιστημών, όπου κάνει τις ταχυκές της συγκεντρώσεις. 'Η μεγάλη μας ικανοποίηση είναι πού ο Ψυχάρης έμεινε ενθουσιασμένος από τη δεξίωση εκείνη.]

Αγαπητοί μου φίλοι της φοιτητικής Συντροφιάς,

Πώς να κρατηθώ, τώρα που τελειώνει ο χρόνος, που ένας καινούργιος αρχίζει, πώς να μη σάς έρηκθώ χρόνια πολλά κι εφτυχομένα; Εσείς, στον αγώνα μας, σταθήκατε η ακτίνα της ζωής μου η χρυσή. Απότου πολεμά, πρώτη φορά, μου έφεξε το φως χάρη σε σας, άρχισα χάρη σε σας να βλέπω τενειρό μου αληθεμένο. Φώναξα με τον ποιητή.

Et je marche vivant dans mon rêve étoilé.

Ολοζώντανος περπε το σδνειρό μου τσσερωμένο.

Ακόμη σάς ακούω που μου μιλάτε, την αξέχαστη εκείνη τη βραδεία, είσοι του Νοέβρη, παρασκευή, 31, Σταδίου, στο Μέγαρο του Καρακάνου. Μέγαρο αληθινό για μένα η ψυχή σας. Τι ώραία με προσφωνήσανε πέντε από σας, ο Ηλίας Τσιριμώκος, ο Αίνος Πολίτης, ο Γιώργος Θεοτοκάς, ο Γιάννης Οικονομίδης, ο Κ. Δημαράς, πέντε διαμαντάνια της Συντροφιάς σας.

Τα λόγια σας δεν ταιριάζει να τα θυμηθώ, τα λόγια σας τα γλυκά, τα τιμητικά. Κι αφήστε με να πιστέψω πώς; τέτοια λόγια δεν είτανε για το άτομό μου; είτανε για την 'Ιδέα. Στάθηκα αφή μονάχα η αιτία που τα λόγια σας μου κάμανε καλό. Αγάπησα τον πατριωτισμό σας, την ηκολιθησή σας, τη γλώσσα την άλάθεπτη που μου έπλαξε τα στεφάνια σας; τάγαθά, πο πολύ όμως απ' όλα με δρόσισε το ήσυχο σας το θάρρος.

Ναι, το θάρρος, επειδή απτό είναι που μάς χρειάζεται σήμερα. Και δυο δεν εννοώ διόλου το θάρρος το ήικό μου, το θάρρος του παιλιού του αγωνιστή. Τα χρόνια τα πολλά, η ακατάπατη μάχη, το άγριο το πάθος του αντίθετου στρατόπεδου, ή ανόητη έχτρα, οι άτιμες βρισιές, οι συκοφαντίες, οι ψευτίες, οι χωριστιές, οι απειπίες, οι βρωμιές, οι μουνταριές που ακόμη

δεν κάφανε, οι Χατζηδάκηδες και οι Πανασσαί, το θάρρος μου το αναγκάσανε, όπως ο Αριστοφάνης, να στράφητε λεία κάπου και να βροντά.

Εσείς, χαδεμένα μου παιδάκια, είστε βλαστάρια της ειρήνης. Γεννηθήκατε τουλάχιστο σε μια εποχή, βέβαια όχι ολότελα γαληνεμένη, μα όπως κι αν είναι με λιγώτερες φουρτούνες γλωσσικές. Σας στρώσαμε κρεβάτι στο ακρογιάλι, για ναναπάβεστε, αν και στη θάλασσα κοντά. Δεν έχετε ανάγκη το θόρυβο και τις γροθιές. Σας φτάνει σάς το θάρρος της ορθής κρίσης. Σας φτάνει το θάρρος το φαειρό. Τέτοιο θάρρος, χρέος να τόχετε, γιατί με το θάρρος απτό θλλάξετε τον κόσμο.

Παιτρικά πατρικά, ιδού ποια είναι της κουβέντας μας η σημασία. Σας τόλεγα και σε μια διάλεξή μου του Απόλλωνα. Ο μαθητής, ο φοιτητής, ο σπουδατής, δόστε του ότι όνομα σάς αρέσει, πρέπει να γίνη για το δάσκαλό του σκολειό. Καιρός είναι. Στο διάδα μου από τον Περαιά στην Μαρσίλια, τώρα τελευταία, ένας συνταξιδιώτης μου, μέλος της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σκολής, μου δηγήθηκε τικέλουθο τρομερό ιστορικό.

Είνα συνήθεια στο Πανεπιστήμιο να καλινόνε κανένα μέλος της Γαλλικής Σκολής σε μια ζέταση που κι ο ίδιος δε θυμότανε καλά τ'ονομά της, μα που ο σκοπός της είναι να δώση δίπλωμα στους νέους τους Έλληνες για να διδάσκουνε γαλλικά.

Σ' ένα ρώτημα του καθηγητή που προέβραβε, ο ζεταζούμενος ο νέος αποκρίθηκε πως έπερπε, μόνο που στην ακόρησή του μεταχρηστικε το ρήμα είναι, τρίτο πρόσωπο του ενικού στον ενεστώτα της οριστικής.

Τον αντισκόδι αμέσως ο Πρόεδρος και διορθώνει. Έπερπε να πη έσει.

Σάπισος ο Γάλλος. Σύνδρι στού Πρόεδρου τάφτι.

— «Μα λένε σήμερα έσει;»

Κι ο Πρόεδρος, αβίσταχτα:

— «Βέβαια και το λένε!»

Πιο αυτόχαστα είναι αδύνατο να μιλήση ένας άνθρωπος. Ο Πρόεδρος απτός δεν ήφαυε την αρχαία! Δεν ήφαυε πως κλίνεται το έσει. Το έσει κλίνεται: είμι, εί, έσει, έσμεν, έσετέ, είσι, έστέν, ήν ή, ής, ήν, ήμεν, ήτε, ήσαν, ήσαν, ήτην, έσθη, έστω, έστε. έτων κτλ. κτλ.

Τι νόημα έχει, σὰς παρακλιῶ, μέτα σε τόσους τύπους, να πᾶν ο κυρ Πρόεδρος; να ξεψυρέψη ένα σκέτο ἔσσι; Λοιπὸν εἶναι το μόνο ελλητικὸν που τοῦ χτύπησε το μάτι; το ἔσσι, δίγως, το εἶμι, το εἶ, το ἔσμεν και τἀποδόλοιπα, τί λογαριασμός εἶναι; Ἀπὸ αὐτὰ, πιστέψω πῶς κανένα δεν πρόσταξε ο κ. Πρόεδρος, σε κανένα μαθητῆ. Γιατί; Γιατί δεν τα θυμήθηκε. Μ' ἄλλα λόγια δεν τα ἤξευρε.

Δεν ἤξευρε οὔτε τη Νεοελληνική. Ὅσο ἀνώμαλο εἶναι το εἶμι, εἶ, ἔσσι, τόσο εἶναι ομαλὸ το εἶμαι, εἶσαι, εἶναι. Το εἶναι μᾶς ἔρχεται ἀπὸ το εἶν.

Πρώτα πρώτα το εἶν ἔγινε καθαρὸ συνώνυμο τοῦ ἔνεσσι, χωρὶς την παραμικρὴ διαφορὰ στὴ χρήση.

Ἔτσι το βλέπουμε στην Ἠλέκτρα τοῦ Σοφοκλή. Προσοχὴ στα λόγια που ἀνταλλάξουνε οἱ δυο ἀδερφεῖς (στ. 1031-1032).

ΗΛΕΚΤΡΑ. Ἄπαθε· σοὶ γὰρ ὤφελθις οὐκ ἔνι·

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ. Ἐνεσθον ἄλλὰ σοὶ μάθηθις ὡ πάρα.

Λοιπὸν και δυο θάπρεπε ο ἄνιδιος ο Πρόεδρος νάντισκῶθη το Σοφοκλή και να τοῦ πη.

— «Ἐνεσσι ναλας, ὄχι ἔνι! Και πάρεσσι, ἔχι πάρα!»

Ὁ Σοφοκλῆς ὁμως δε θύκουγε, ὅπως δεν ἀκούσανε κ' οἱ Ἕλληνες, παρὰ το Σοφοκλή ἀκολουθήσανε.

Ἀπὸ τα χρόνια εκείνα, ξάπλωσε τὸ ἔνι, μάλιστα με τὴν ἀπλὴ σημασία τῆ ἔσσι, σημασία που μισοφραίνεται ἀκόμη στον Ξενοφῶντα, κατόπι στὴν Καινὴ Διαθήκη, και που φανερώνεται ἔξωστερα στὸ Σπανέα τον Α', στ. 14.

Πρόβλημα εἶσαι γὰρ Θεοῦ, Χριστὸς ἔνι, κυρίου.

Το ποίημα το σημαντικὸ γράφηκε προς τα τέλια τοῦ ενδέκατου αἰῶνα καθὼς το ξήγησα σε μια ιδιαίτερη διατριβὴ (Le Poème à Spanéas, Mélanges Renier, σ. 261-283, Παρίσι, 1886.)

Ὁ Σπανέας, στ. 24 και ἀλλοῦ, ἔχει το δέυτερο πρόσωπο εἶσαι. Ἀπὸ τὸ εἶσαι—αντὶς εἶσαι ἀπὸ το εἶμαι—αντὶς εἶμι—ἀλλάξε τὸ ἔνι τὴν κατάληξή του και θανάτισσε τὴν κατάληξή ἔν-αι που συνηθίζεται ἀκόμη σε ἄπειρες νιοπολιαιές. Ὁ τύπος ἔναι θα βγήκε στη μέση περίπου στο δεύτερο τέταρτο αἰῶνα.

Συμμορφώθηκε ἀκόμη καλύτερα το τρίτο πρόσωπο με τα δυο πρώτα, παίρνοντας και τὴν ἴδια τὴν αρχικὴ συλλαβή. Για τοῦτο ἀκούγεται σήμερα εἶναι.

Πρᾶγματα γνωστά, πασίγνωστα, που χρόνια τα διδάσκω στα μαθήματά μου τῆς Σορμπόννας, ὅπου τα μάζωξε ο Pernot, με τὴν ἀδεια μου ἐνοεῖται, να τα κάμη νόστιμη φυλλαθοῦλα.

Να τᾶγνοῦ αὐτὰ, να μὴν τᾶγνοῦ ο κ. Πρόεδρος ἀδιάρτου. Μπορεῖ να τᾶγνοῦ ἀκόμη και ο μαθητῆς. Ἀλλοῦ τὸ ζήτημα. Το εἶναι πνευλλήνιο, εθνικὸ. Και τόσο φτάνει για να μὴν τολμήση κανένας καθηγητῆς να το πειράξη.

Ἀς ἀρήσουμε που ο κ. καθηγητῆς, στην περίπτωση που ἀναφέραμε, εἶπε μια ψευτιά.

Λοιπὸν εἶναι ΧΡΕΟΣ τοῦ μαθητῆ, να μὴν παραδεχτῆ καμιά διόρθωση τέτοιου εἶδους. Σε ὄλες του τις ἄλλες διόρθωσεις, να εἶναι βέβαιος ο μαθητῆς πῶς; ο καθηγητῆς θα κάμη τα ἴδια ιστορικὰ λάθια. Το κυριώτερο εἶναι: ἡ ψυχραιμία, μια ψυχραιμία γελαστῆ. Ἀς το δηλώσῃ ο νέος εθγενικὰ.

— «Κύριε Πρόεδρε, να μοῦ δώσετε τὴν ἀδεια να το λέω καθὼς; μοῦ τῆμαθε ἡ μάνα μου, καθὼς; το λέει ὅλος ο κόσμος.»

Με κανένα τρόπο να μὴ θυμώσῃ ο μαθητῆς. Ἔτσι θα ρημάξη το δάσκαλο.

Ρημάξει το δάσκαλο και ο δάσκαλος θυμώνει, μαβρίζει ο δάσκαλος το μαθητῆ.

Ἀπὸ που θέλαμε!

Να γίνῃ δική, νὰ γίνῃ ὅποια και αν εἶναι, σε ὅτι δικαστήριο βρεθῆ, πανεπιστημιακο ἢ αστικὸ.

Μα καταδικάζεται και πάλι ο μαθητῆς. Ἀνέλπιστο και τοῦτο.

Καταδικάζεται ο μαθητῆς. Δεν καταδικάζεται ἡ ἀλήθεια. Μνήσκει, κατανικήτη. Κερδίζει μάλιστα δόναμη καινούργια.

Βέβαια μπορεί κανένας νέος να πῆσῃ θύμα μια φορά. Θύμα προσωρινὸ. Ἄβριο το θύμα θεός.

Κάλλια, ὅπως και αν εἶναι, θύμα νὰ γίνῃ το άτομο, παρὰ το ἔθνος.

Και ἄλλο κάτι γίνεται, ὑπέλαβε, ἐρεσλο και νόστιμο.

Ρητορέει: ἀπὸ τὴν ἔδρα ο κ. καθηγητῆς. Βαθιὰ ελλητικὰ.

Ἔνας ἕνας, σὶνὰ σὶνὰ, σηκώνονται οἱ νέοι και δρόμο.

— «Γιατί φύγατε;» ρωτὰ τὴν ἀδριανὴ ο κύριος πρότανης.

— «Γιατί δεν καταλαβαίνουμε.»

Ὅκ το διήτε, παιδιά, γλῆγορα θάνγκ-καστοῦνε να μιλήσουμε ρωμαϊκά.

Γιατί σὰς τα συμβούλεω αὐτὰ;

Γιατί ἔχω πίστη σε σας.

Γιατί πρόκειται για τα πιο ιερά.

Γιατί κινετοῦνε τα πάντα.

Στο Παρίσι πέραει διόστωση στη Νομικὴ Σχολὴ ένας καθηγητῆς, ρουστρεταϊδικα.

Ἡ στάση τῆς Νεολοαίας, τῆς Φοιτηταρίας, τόσο αποφασισμένη, τόσο ἥρημη συνάμα, που αναγκαστήκανε να πᾶψουμε τον καθηγητῆ τοῦ ρουστρετιοῦ.

Σκολεῖο τοῦ στάθηκε ο μαθητῆς.

Εγὼ εἶμαι καθηγητῆς. Ὅσοι κανένας δεν μπορεί να το ποστηρίξῃ πῶς; ἀπὸ σφῆρο μου σὰς παρακινῶ στην ἀντίσταση, μπορεί και στην ἀνταρσία. Το κᾶνω ἀπὸ τη λατρεία μου τῆς δικαιοσύνης. Τῆς δικαιοσύνης και τῆς πατριῆς. Μᾶς χαλάσανε τον ἴσιο δρόμο.

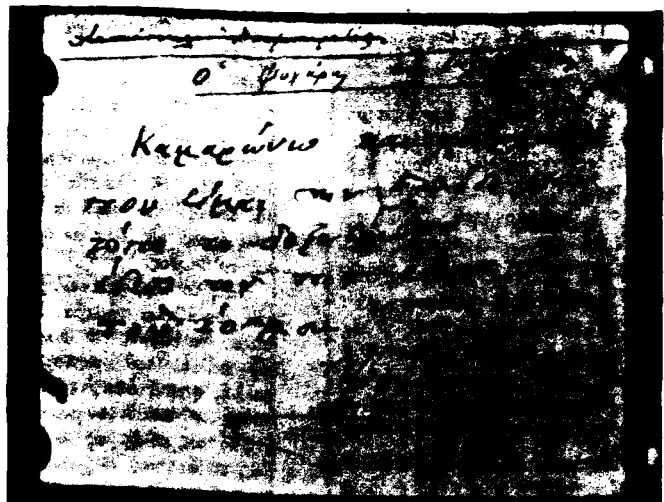
Πρέπει να τον ξαναπειράσουμε. Το κάτω κάτω. Εἶδαμε, ξηγήσικμε ἀποδείξαμε πῶς; ἡ καθαρῆδουσα στρέβλωσε τὴν αρχαία. Μόνη γνήσια κόρη τῆς Αρχαίας ἡ Νεοελληνική. Πρέπει να υποκύψουνε οἱ γέροι. Τὴν παράδοση τὴν ἔχει; σήμερα ἡ Νεολοαία. Καὶ τὴ διαφεντέσει.

Ὁ πολλὸ φίλος σας

ΨΥΧΑΡΗΣ

Παρασκευῆ, Χριστούγεννα 1925

«Φοιτητικὴ Συντροφιά» I τοῦ Φλεβάρη 1926

ΤΟ ΜΑΡΑΣΕΙΟ

Κάθε φορά που ο καθαρωνουσιάνικος φανατισμός της Πολιτείας, σκόπιμα εξερεθισμένος από τους γνωστούς πατριδοκατληούς, τη σπερώνει, θαλώνοντας τη σκέψη της, σε βίαιες και οπασμοδικές ενέργειες κατά του δημοτικισμού, τη βλέπουμε στερεότυπα, με την όρμη την αποκτημένη, να χτυπάει άδίκαια κάθε εκδηλώσή του, όχι μόνο τις μη κατασταλαγμένες κι' αμφισβητούμενες, αλλά και τις θρηστικά δογμασμένες και καθιερωμένες στην κοινή συνείδηση. "Ετσι και τώρα είδαμε να σαρώνεται, τυφλά και άγρια, άναμεσα σε τόσα και τόσα, ένα έργο, που τιμάει, όχι μόνο το δημοτικισμό, τους άμειους δημιουργούς του, μα και άλάκρη την Ελλάδα. Ένωσούμε το Μαρσέλιο

"Ας μη βριθεί κανείς για να ύποστηρίξει πως με την άπομάκρυνση του διευθυντή του, του Δελμούζου, δεν πάει, δε χάλναι το εξαερατικό αυτό ίδρυμα. Το Μαρσέλιο, που δεν πρόλαβε να φτάσει στη μέση του έγκαιρου, στο βαθμό της παγίωσης, που θα το επιτρέψει και με διεύθυνση όχι άλιπτα αντίστα του να κάνει το δρόμο του, είχε ανάγκη, όπως όλοι οι λαπτοι, περιπλοκοί και πρωτότυποι για έναν τόπο μηχανισμοί, για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα, από την άδιάκοπη χιρουργία του θεμελιωτή του. Μένος αυτός σσηνεκρώνει τ' άραραίτηρα έφρόδια για τη διείκτησή του στην κρίσιμη διαμορφωτική περίοδο, για την ίδια την τελειοποίηση του, γιατί τα έφροδια αυτά του τα χάρισαν ή κινδυνωγική του ιδιοφυΐα, οι γόνιμοι; σπουδές του, ή άκαταπύνητη έργατικότητα του, τέλος ή φυσική στοργή του, ή έμφυτη άγάπη του σαν δημιουργού για το δημιούργημά του".

Με την παύση του έμπνευτή του Μαρσέλιου, ή Πολιτεία έδειξε πως δεν κατάλαβε τί ε΄δου; παιδαγωγική έργαία, πως εύσυνείδητη και έπιστημονική, πως πλούσια σε άμεσα άποτελέσματα και πως παρηγορητική για το μέλλον, πραγματοποιούνταν με τον πιο άθρόοβο τρόπο μέσα σ' αυτό. "Ετσι, υιθετώντας τις οικείες εισηγήσεις των ύποκλιτερον εχθρών κάθε πραγματικής προόδου σ' αυτό τον τόπο, κατάργησε και το σσηανδαιστικό παράδοξο, την άνυπόφορη άντισημία, που παρουσίαζε ή Ελλάδα τώρα τελευταία; τό φινάμενο δηλ. μιας χώρας, που ενώ έχει πρωτόγωνα δημοτικά σχολεία, σάπια γυμνάσια και σσηουργασμένο Πανεπιστήμιο, είναι όμως προσημισμένη μ' ένα διδακτήριο τέτοιας ομοσίας, που να έμπνεει απόλυτο σεσημαμό σε ξένους, άμερικανούς, παιδαγωγούς και να ύποδύγεται για πρότυπο σε όλους δάσγυρα άνωτέρους στον πολιτισμό από μας". "Ετσι άκόμη έμνηθενίζεται μία περιλαμική άπαρηγή της εκπαιδευτικής μας άναγένησης, που σ' αυτή και μόνη πρέπει και μπορεί να στηριχθεί ή έθνική αναμόρφωση, και κατακάνεται ή έλπίδα της σύντομης πραγματοποίησης της.

Και όμως μ' όλα αυτά, δεν ήπικελιάσαστε. Πολεμήθησαν και άλλοτε τα γενναία δημοσουργήματα του δημοτικισμού. Γερμανήσαν βίαια από το ψηλό τους βέθος μία για να ξανασηρωθούεν με λαμπρότερο γόντρο, δολέυτα. Είναι ή μορφή των προγμάτων, που είναι άδύναστα δομένα με τη ζωή. Θα νικήσουν όλοσδήποτε κι' αν τα κατατρέξουν!

Οίκ.

Ο ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ ΤΟΥ κ. ΒΕΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΟΥ

Τη Δευτέρα, στις 18 του μηνός, ο κ. Βέης καθηγητής της μέσης και της νεώτερης ελληνικής φιλολογίας, έκαμε τον έναρκτηριο του λόγου. Κόσμος υπερβολικός είχε συγκεντρωθεί στη μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου, άληθινά πρωτοφανής για έναρκτηριο, και διάκρινε κανείς τον κ. Παπαναστασίου, τους κ. κ. Γληνό, Δελμούζο, Τριανταφυλλίδη, Σβώλο, Παπανδρέου, καθώς και έλους τους καθηγητές του Πανεπιστημίου.

Η μεγάλη αυτή συρροή έδειχνε άκρίβως πως ο κόσμος ξεχώριζε τον κ. Βέη, και πήγαινε με ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον να τον άκούσει. Και πραγματικά ο κ. Βέης δεν είναι μόνο ένας έπιστήμονας είνουδς κύρους, με πολλές αξιόλογες έργασίες γνωστές στη Γερμανία κι' άλλου, μα είναι συνάμα ένα σσηοιχείο ζσητανό και νέο που μπαίνει μέσα στο Πανεπιστήμιο, και: τέλος πάντων πάνω από το σσηθησιμένο και το κοινό. Κι' αυτό φάνηκε περισσότερο στην προσάθησε να δώσει στο Βυζάντιο τη θέση που του πρέπει μπρος στη δική μας νεοελληνική ζωή, ή ήταν άργότερα μίλησε για το δημοτικά τραγούδια. Άλλά εκεί που φάνηκε πως το κοινό βρήκε αυτό που ζητούσε ήταν όταν ο κ. Βέης είπε πως δε θα μας φοβίσουν τα λόγια εκείνων που λένε πως ή γλώσσα του λαού είναι χυδαία. Άκράτητες κ' ένθουσιαστικές οι ζητωκραυγές και τα χειροκροτήματα ξέσπασαν άπ' όλες τις μεριές της σάλας, πρωτοφανή σε ένταση, που παρόμοια ποτέ άλλοτε δε θα κούστηκαν στη μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου.

Είναι άλήθεια πως ο κ. Βέης με πολύ ένθουσιασμό δε μίλησε για τη δημοτική μας γλώσσα, πως άρέσως έπειτα έκαμε άποστροφή λυρική προς τον κ. Χατζηδάκη. Μά οι καθαρωνουσιάνιοι δεν μπορούσαν ποτέ ν' άνεχθούν αυτό το ειλικρινές ξέσπασμα των χειροκροτημάτων μες στο άνώτατον εκπαιδευτικόν ίδρυμα. Την άλλη μέρα οι ώρισμένες και γνωστές έφημερίδες ήταν γεμάτες από άνακρισίες κι' από βρισιές. Μιλούσαν για «σοχημίες», που τις δημιούργησαν «εγκάθετοι της Φοιτητικής Συντροφιάς» (σαν τα μέλη της Φοιτητικής Συντροφιάς; να μην είναι φοιτητές;) κι' άλλα τέτοια. Το πρώτα δε είχε άλλη σημασία, παρά ν' άποδείξει για μία άκόμη

φορά την έντιμότητα των αντιπάλων μας, αν το Ίνστιτούτο της Παιδείας δε κάλυπτε τον κ. καθηγητή να υποβάλει μες σε 24 ώρες έγγραφη άπολογία. Άπολογία. Γιατί; Έπειδη είπε μερικές άλήθειες στον έναρκτηριο του; Και μάλιστα γάφτηκε σε μερικές έφημερίδες και για άπόλυση του «παρεκτραπένοτος καθηγητού», μα, εύτυχώς, μία μερίδα του τύπου πολύ σσηντά μίλησε πως είναι άπειρο, έντελώς έλος ο ήθροπος που δημιουργήθηκε, κι' έτσι ή πρωτάκουστη άπόλυση δεν έγινε.

Και τώρα τί συμπέρασμα να βγάλουμε; Πώς δεν μπορεί κανείς να παύ έλεύθερα μερικές άλήθειες, ειπωμένες άλλωστε πριν από πολλά χρόνια;

Η ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ κ. ΤΣΟΥΝΤΑ

Η Φιλοσοφική Σχολή είχε φέτος την άτυχία να στερηθεί έναν από τους έλεκτικότερους καθηγητές της. Ο κ. Τσουντας, καθηγητής από το 1904 της αρχαίας ελληνικής Τέχνης υπέβαλε την παραιτήσή του. —Δε θέλουμε να έξεβάσουμε τους λόγους που άνάγκασαν το σεβαστό καθηγητή να κάμει ένα τέτοιο διάβημα, γιατί πιστεύουμε πως θάναί λόγοι πολύ θλίβεροι. Δέν είναι από ένα στιγμιαίο πείσμα αυτό που έκαμα, μόνο το συλλογιστική που και είδα πως άλλως δεν μπορούσε να γίνει», είπε ο κ. καθηγητής σε έπιτροπή φοιτητών που του πήγε ένα γράμμα, ύπογραμμένο άπ' όλους σσηδόν τους φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής, στο όποιον τον παρακαλούσαν να μην έπιμείνει στην παραιτήσή του. Μά έμεις οι μαθητές του που πάντοτε με άπειρο σεσηαμό πληγαίναμε στα μαθήματά του, με πολύ μεγάλη λύπη άκούσαμε την παραιτήσή του, και δεν μπορούμε παρά με μία βαθειά στογήνηση να την εκδηλώσουμε.

Ο κ. Τσουντας όχι μόνο μία από τις σσηουδαίότερες έπιστημονικές κορυφές του τόπου μας, άλλα και μία διεθνής έπιστημονική φησισημονία, ήταν μες στο Πανεπιστήμιο ο τελευταίος άντιπρόσωπος της καλής εκείνης γενεάς των άκούραστων έπιστημόνων, σαν το Λάμπρο, τον Πολίτη, το Βερναρόβη, που είχαν ύψωση άλλοτε τη Φιλοσοφική Σχολή σ' ένα επίπεδο που με λύπη μας δεν την βλέπουμε να στέκεται σσημερα. Με τη άποχώρηση του κ. Τσουντά το Πανεπιστήμιο στερείται έναν έπιστήμονα διεθνούς κύρους, και δυστυχώς δεν έχει πολλούς παρόμοιους.

Ἡ ἀντίδρασις καὶ τὰ ὄπλα τῆς

Ὁ καθαρουνισανισμὸς ἔχει ξεσπαθῶσει σήμερον μὲ τὰ ὄπλα του. Φωνάζουν οἱ φημερίδες, καὶ οὐφλιάζουν οἱ δημοκόποι, καὶ βρίζουν οἱ ἀνίδεοι. Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα τόκαμαν πάλι τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ δημοσιανισμὸς χτυπιέται γιὰ μιὰν ἀκόμη φορά. Καὶ χτυπιέται ἴσως σήμερον πολὺ πῖο ἀγρια παρὰ ποτέ. Πῖο ἀγρια, μὰ ὄχι καὶ πῖο ἐπικίνδυνα.—Γιὰ ὅποιον βλέπει τὰ πράματα ἀπὸ πῖο μακρὰ, καὶ δίχως πάθος — κ' ἔτσι πρέπει νὰ τὰ βλέπον ὁ δημοσιανιστὴς — ὅλος αὐτὸς ὁ σημερινὸς ἀλλαγμὸς δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἓνα ξεσπασμα ξαφνικῆς χαρᾶς. Εἶναι ἡ χαρὰ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἀπὸ τὰ σκοτάδια τῆς ἀνπαρξίως, ποὺ εἶχαν καταδικαστεῖ, τοὺς φέρνει πίσω στὴν ἐπιφάνεια μιὰ τέχνη ἐβνοϊκή. Οἱ φωνῆς τοὺς κ' ἡ φασαρία ποὺ δημιουργοῦν εἶναι ἡ τελευταία προσπάθεια τοῦ μελλοθάνατου, ποὺ πολεμᾷ νὰ πιαστεῖ ἀπὸ κάποιον γιὰ νὰ μῆναι στὴ ζωὴ προτοῦ ὑποκίψει στὸ μωραῖο.

Ἐνας δημοτικιστὴς δὲν εἶναι, ποὺ τὸν τελευταῖο αὐτὸν καιρὸ, νάχασε τὸ θάρρος του, ποὺ νὰ συλλογίστηκε ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή πῶς θὰ χαθεῖ ἡ δημοτικὴ καὶ τὸ ζήτημά μας. Ἀπὸ κανενὸς δημοτικιστῆ τῆ σκέψῃ δὲ κέρσασε πῶς μὲ τὴ σημερινῇ πολεμικῇ θὰ σφύσει ἓνα ζήτημα, ποὺ ἔχει τὶς ρίζες του βαθειὰ στὶς ἀνάγκας τῆς ζωῆς μας τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς, καὶ κανενὸς δὲν σαλεύτηκε ἢ πίστη ἢ ἀφιράδαντη πῶς ἡ γλώσσα μας ἢ ἐθνικῇ, αὐτὴ εἶναι, δὲν μπορεί παρὰ αὐτὴ νὰ εἶναι, ποὺ θὰ ἐκικρατήσῃ μιὰ μέρα τελειωτικά. Γιατὶ οἱ δημοτικιστὴς ἔχουνε τὸ μεγάλο τους τὸ Ἰδαμικὸ, καὶ καὶ τὴν πίστη τους τὴ στηρίζανε σὲ βάσεις γεράς, στὴν ἐπιστήμην, στὴν πραγματικότητά, στὴν ἀλήθειαν.

Ἐνῶ οἱ ἀντίθετοι; Πῖο τρανὸ σημάδι πῶς τὸ ἔδαφος ποὺ πατοῦν δὲν εἶναι στερεὸν, καὶ πῶς ἡ ἐπίθεσή τους εἶναι ἡ τελευταία ποὺ ἐκικρατοῦν, εἶναι καὶ τὰ ἐκικρατήματά τους, τὰ ὄπλα τῆς πολεμικῆς τους. Πέρασε καὶ ἡ ἀποχὴ ποὺ μπορούσαν νὰ λένε τὴ δημοτικῇ χυδαία, νὰ τὴ λένε ἀποτέλεσμα τῆς σκληριᾶς καὶ τὰ τέτοια, κ' ὄχι αὐτὰ στ' ὄνομα τῆς ἐπιστή-

μῆς. Ἡ ἐπιστήμη τοὺς ἀπαρνήθηκε καὶ κήρυξε τὴν ἀλήθειαν. Πάσοκισαν νὰ ποῦν καὶ νὰ ὑποστηρίξουν πῶς ὅμοια διγλωσσία μὲ τοὺς δικούς μας ἔχουν καὶ ἄλλοι εὐρωπαϊκοὶ λαοί' μὰ κ' ἐδῶ ἡ ἐπιστήμη δὲν τοὺς εἰσένησε. Ἡ τελευταία τους προσπάθεια νὰ στηρίξουνε τὴν καθαρουνισμὸν μὲ ἐκικρατήματα ἐπιστημονικά, στάθηκε ἡ ἀληθινή ἐκείνη «Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπείας», ποὺ εἶδε ὅμως κιάλας σὲ τί ἄτοκα τοὺς ὀδηγεῖ ἕνος τέτοιος δρόμος.

Καὶ τότε ὁ καθαρουνισανισμὸς διωγμένος ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην κ' ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, κατάλαβε πῶς ἀλλιώδως δὲν θὰ μπορούσε νὰ κρατηθεῖ. Καὶ πῆρε γιὰ ὄπλο του τὴ συκοφαντία καὶ τὴν ψευτιά. Ἐτρέξε στὸν δρόμον καὶ μάζεψε τὶς φήμες τῶν σοκακιῶν καὶ ξεγύθησε ὀπισθόμενος μὲ τέτοια ὄπλα. Εἶναι γεγονηδὸς καὶ τὸ νοιώθει ὁ καθένας σὰ βλέπει μὲ ψυχραιμία τὰ πράματα, πῶς ὁ καθαρουνισανισμὸς δὲν κολεμάει σήμερον μὲ ὄπλα ἔντιμα. Ἡ προσπάθειά του δὲν εἶναι νὰ διαφωτίσει τὸν κόσμον, γιατί τὸ νοιώθει πῶς ὁ διαφωτισμὸς αὐτὸς εἶναι ἐχθρὸς του, μὰ νὰ θολώσει τὰ νερά καὶ νὰ τὰ σκοτίσει. Ὁ καθαρουνισανισμὸς, μὲ λίγα λόγια, σήμερον δὲν εἶναι, μὰ οὔτε καὶ κροσπαθεῖ νὰ εἶναι ὁ ὀδηγητὴς καὶ ὁ δάσκαλος τοῦ λαοῦ, ὁ καθαρουνισανισμὸς δημοκοπεῖ. Κι' ἀπόδειξη πῶς ἀρχηγὸς ὀλης τῆς κίνησῃς δὲν εἶναι κανένας ἐπιστήμονας, ἢ λόγιος, ἢ λογοτέχνης, παρὰ ἕνος δημοκόπου: ὁ Κουλουμβάκης.

Ἐνάντια σ' ὅλη αὐτὴ τὴν πολεμικῇ ὁ δημοσιανισμὸς δὲν μπορεί νὰ μεταχειριστεῖ τὰ ἴδια τακτικά μέσα. Μὰ οὔτε καὶ τὰ χρειάζεται. Τὸ πῶς τῆς ἀλήθειας εἶναι τὸ καλύτερὸ του ὄπλο, κ' ὅταν κέρσῃ δὲν χρειάζεται τίποτ' ἄλλο γιὰ νὰ φέρουν οἱ συκοφαντίες κ' οἱ προλήψεις. Τὸ λέμε μιὰ γιὰ πάντα: Ἐμῆς δὲ θὰ καταδεχτοῦμε ποτὲ νὰ καταβροθῶν τὸν τακτικὸν ἐκικρατοῦν, ποὺ ἔβρισαν ὁ ἀντίπαλός μας, καὶ δε-θὰ κάψουμε νάχουμε γιὰ ὄπλα στὸν ἀγῶνα μας τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ διαφωτισμὸς θὰ εἶναι ἡ μόνη μας προπαγάνδα κ' ἡ φωτισμένη κοινὴ γνώμη εἶναι μὲ τὸ μέρος μας. Κι' αὐτὸ εἶναι ποὺ μᾶς δίνει τὴν ἐπιβίωσιν ἓνα καλύτερο αἶμα.

ΖΗΤΗΜΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Εἶναι μιὰ πικρὴ ἀλήθεια, ποὺ δὲν πρέπει καὶ δὲν μποροῦν νὰ παραγνωρίσουν οἱ φωτισμένοι καὶ νηφάλιοι δημοσιμιστές: πῶς ἂν ἡ στάση τῆς μάζας, τῶν πολλῶν δὲν εἶναι, στὸ μέγαλό μας τὸ ζήτημα, ἀπροκάλυπτα ἐχθρική, εἶναι τοῦλάχιστο μιὰ στάση περιφρόνησης ἢ καὶ—τὸ χειρότερο—ἀδιαφορίας. Νὰ πῶς, κινδυνευόμενα, φανερώνεται ἡ σκληρὴ αὐτὴ πραγματικότητα, ποὺ ὅσο παραλύει τὸν ἐθνικισμὸ τῶν υπερβολικὰ εὐλασθητῶν ἄλλο τόσο κεντρίζει τὸ ζῆλο τῶν ἐπιμονῶν καὶ τῶν αἰσιόδοξων. Ἀπὸ τῆ μιὰ μεριὰ ἡ μορφωμένη, ἄς τὴν κοῦμε ἔτσι, τάξη, στὴ μεγάλη τῆς πλειοψηφία, καταδικάζει τὸν ἀγῶνα μας ἔτσι γιὰ τὸν βραβεῖται ἄκοκο ἔτσι γιὰ τῆς φαίνεται καταστρεπτικός. Γίνεται ἀπὸ μέρος τῆς κάποια κριτικὴ, ἀθθαίρετη τῆς περισσοτέρως φορές, δίχως ἐπιχειρήματα κανένα ἢ μὲ κούφια ἐπιχειρήματα, δευτὰ ἀραδιάσει τέτοια. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ δὲ «παιδευτος» κ' «ἀγράμματος» λαός, ποὺ τὸν ἔκταναν νὰ λυμπαίνεται τὰ διαμάντια καὶ τὰ ρουμπίνια τῆς «ἐθνικῆς κληρονομίας», τῆς καθαρῆς καὶ νὰ σιχαίνεται τὸν ἀληθινὸ του θησαυρὸ, τῆς γλώσσα τῆς ψυχῆς του, τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του. Ἐκόμενον ἦταν νὰ μὴ σῆσει καὶ ὄσους κόνεσαν γιὰ τὴν κατάντια του καὶ θέλησαν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὸ σταβρὸ τὸ δρόμο: ν' ἀγνοήσῃ τὴν προσκἀθία τους ἂν δὲν μπόρεσε ἀποσπῆσαι νὰ βγαῖ ἀπὸ τὰ σκοτάδια τῆς ἀμάθειας.

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἓνα γιὰ τοὺς γραμματισμένους καὶ τοὺς ἀγράμματους: ἡ κυρίαρχη ἀλάκεια τῆς ζωῆς μας ἀπὸ τὸ ψῆμα τῆς καθαρῆς, ἡ νόθευση κ' ἡ στρέβλωσή τῆς πέρας γιὰ πέρα—δηλ. ἡ περιφρόνηση τῶν μόνων ἀθῆναικῶν ἐθνικῶν μας ἀξιῶν, τῆς δημοτικῆς παράδοσης, ἡ κλέρεια παρεξήγηση τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἡ δουλικὴ ἀπομίμηση τῶν ξένων καὶ τῶν ἀρχαίων, ὁ κάθε εἶδος κίθησιμος καὶ ὑποκρισία στὸν ἀτομικὸ καὶ δημόσιον βίον, ἡ εὐτέλεια τοῦ χαρακτήρα, ἡ ἀκονέκρωση κάθε διανοητικῆς πρωτοβουλίας. Καὶ τὸ σαρὰν βρίσκεται ἀκόμη βαθιὰ κρυμμένο στὴ λαϊ-

κῆ ψυχῆ μ' ὄλους τοὺς ἀγῶνες καὶ μ' ὄλους τῆς προσπάθειες, κ' ἀκατάπαντα δουλεύει.

Τὸ δνόσιο ἔργο του πρέπει νὰ τὸ νοιώσουν ὄλοι. Ἐνας νὰ μὴ μείνει ποὺ νὰ μὴν πιστεῖ γιὰ τὸ ἀνυπολόγιστο κακὸ ποὺ κάνει πρῶτα πρῶτα στὸν ἑαυτὸ του, στοὺς δικούς του, σ' ὄλους, ἂν δὲν κουνηθεῖ, ἂν δὲν παύσει ν' ἀντιδράσει ὀλοψυχα στὴν ἀρρώστεια ποὺ φωλιάζει στὸ κοινωνικὸ ὄργανισμὸ.

Ὅλοι πρέπει νὰ μάθουν πῶς ἔχουν ὑπέρτατο καθῆκον νὰ ξετινάξουν ἀπὸ πάνω τους τὴ σκουριά τῆς λόγιας παράδοσης, νὰ ξεσλαβώσουν τὸ ἔθνος ἀπὸ τὸ μεσαιωνισμὸ, ποὺ λυμπαίνεται ἀκόμη τὴν πνευματικὴ ζωὴ του, κ' ἐμποδίζει τὸ ξανάνωμα καὶ τὴν προκοπὴ του. Ὅλοι: ἀπὸ τὸν καθιερωμένον διανοούμενον ὡς τὸν τελευταῖον ἀγρότη. Καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπιστήμονες, λόγιοι, δημοσιογράφοι ἄς κηρύξουν τὴ μεγάλη καὶ σωτήρια ἀλήθεια, ποὺ ἀπ' αὐτὴ περιμένει καλύτερες μέρες ἡ Πατρίδα. Ἄς μὴ ξεχνοῦν πῶς ἔξω ἀπὸ τὴ γλωσσικὴ ἀλήθεια δὲν μπορεῖ πῶς νὰ σταθεῖ κανένα δημοσίωμα, πῶς ὄχι μόνο ἡ φιλολογία ἀλλὰ κ' ἡ δημοσιογραφία κ' ἡ ἐπιστήμη εἶναι καταδικασμένες ν' ἀστοχῆσουν ἂν θελήσουν νὰ τὴν ἀγνοήσουν. Ζοῆ χωρὶς ἀλήθεια δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ σκῆνη ποὺ δὲ ἀβέβαια τὴν ἀλήθεια εἶναι ἀνώφελη γιὰ τὴ ζωὴ.

Ἄς γίνουν ὄδηγητὲς οἱ λογῆς λογῆς μορφωμένοι κ' ἄς ἀκολοθήσουν ἀδίσταχα οἱ ἄλλοι, οἱ πολλοί. Ἄς νοιώσουν καλὰ οἱ ἔμποροι, οἱ βιομήχανοι, οἱ ἐργάτες, οἱ ἀγρότες πῶς θὰ κερδίσουν οἱ ἴδιοι, πῶς θ' ἀνυψωθοῦν μαζὶ μὲ τοὺς δικούς τους, μαζὶ μὲ τὰ παιδιά τους. Ὅς κ' ὁ τελευταῖος χειροτέχης, ποὺ μὲ χίλια βάρσανα σκουδάει τὸ παιδί του νὰ συμπαθήσει καὶ νὰ συντρέξει τὴν ἀλλαγὴ αὐτῆ. Θὰ τοῦ τὸ δόσει πῶς ἀποκρίματα, γληγορότερα καὶ τελειότερα μορφωμένο, μὲ πνευματικὴ πρωτοβουλία, ζωντανότερο ἀνθρώπο. Δὲ θὰ τσακίζεται ἀδικα στὴ βιοκάλη γιὰ νὰ γίνῃ στὸ σχολικὸ τὸ παιδί του ἓνας πνευματικὸς ἀνάπηρος, ἓνας ἀσπὸς φουνοκωμένος ἀπὸ ἀλαζονεία, ἓνας

ΛΑΚΩΝΙΚΑ

ΔΙΟΓΜΟΣ

Ὅ Πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες ἀκόμη ἀνῆλθοι ἐκπαιδευτικοὶ ἐπάλληλοι ἀκολούθησαν ἀπὸ τὸ Ἔργο τῆς Παιδείας μὲ τὴν πρόφαση πῶς ἦταν κομμουνιστὲς. Σήμερα βλέπουμε, ἀπ' ὄσα διαβάζουμε στὶς ἐφημερίδες, πῶς πρόκειται ν' ἀκολουθῶν ὄλοι οἱ δ η μ ο τ κ ι σ τ ε ς δάσκαλοι κ' ἐπάλληλοι. Δὲν κρατιέται δηλ. καὶ οὔτε, τὸ πρόβλημα τοῦ κομμουνισμοῦ, μὰ ἀρκεῖ νὰ εἶναι κανεὶς δημοτικιστὴς γιὰ νὰ βρεῖται ὄξω ἀπὸ τὸ τόπο. Δὲ μὲς ἐπιτρέπεται βέβαια ἡ κατάσταση τῶρα νὰ σχολιάσουμε τὸ γεγονός αὐτό. Τότε μόνο μποροῦμε νὰ θυμῆσουμε πῶς οἱ μεταρρυθμιστὲς τοῦ ἔργου κατηγορήθηκαν γιὰ διαγωγὴ τῶν ἀντιθέτων, ἀπ' αὐτοὺς ἀκριβῶς ποὺ δίκονον σήμερα τὴν παιδεία. Ἐκ' ἔμας τότε ποτὲ δὲν εἴχαμε δεῖ ἐπίσημη δήλωση, πῶς θὰ καταδικαστοῦν οἱ καθαρῆς.

«Φοιτητικὴ Συντροφιά» ἀρ. 3, 1 τοῦ Μάρτη 1926.

— = —

ΕΝΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ

Τὴν περασμένη Πέμπτη, στὸ φροντιστήριο τοῦ καθηγητῆ κ. Βορέα, δημοσιεύθηκε ἕνα ἐπεισόδιο πού τέλειωσε στὸ τμήμα Ἀσφαλείας τῆς Χαροφυλακῆς. Χρέος μας νὰ διηγηθῶμε ξερὰ τὰ πράγματα πῶς ἔγιναν, κι' ὁ καθένας ἔπαιτα θὰ μπορέσει νὰ κρίνει πῶς ἔχει τὸ δικό καὶ ποιὸς τὸ ἄδικο.

Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ προηγούμενα φροντιστήρια τοῦ κ. καθηγητῆ εἶχε διαβαστεῖ μιὰ φροντιστηριακὴ ἐργασία κι' ὅταν μετὰ τὸ διάβασμα τῆς διατριβῆς οἱ φοιτητὲς χειροκρότησαν, ὁ κ. καθηγητῆς χαρακτηρίσας τὰ χειροκροτήματα «καννιβαλικὰ» (sic), καὶ δήλωσε πῶς μόνο μετὰ τὸ τέλος τοῦ φροντιστηρίου πρέπει νὰ χειροκροτοῦν.

Προχθὲς ἕνας ἄλλος φοιτητῆς μίλησε στὸ φροντιστήριο ἐπικρίνοντας τὴν προηγούμενη διατριβὴ καὶ τέλειωσε μὲ μιὰ ἀπὸ τὶς συνηθισμένες λυρικές ἀποστοφές γιὰ τὴν πατρίδα, τὴ γλῶσσα κτλ. Ἄν δὲν εἶχαμε ὑποσχεθεῖ πῶς θὰ διηγηθῶμε ξερὰ τὰ γεγονότα, θὰ μπορούσαμε νὰ πούμε πῶς ἡ ἐπίκριση αὐτῆ γενικὰ ἦταν ἕνα αἰσχρὸ, ἕνα μωσαϊκὸ ἀπὸ ξένες γνώμες, κι' αὐτὸ ἀκατάστατο καὶ δίχως κανένα νόημα, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε καμιά βαρύτερη ἔκφραση. Τέτοια πού ἦταν ἡ ἐπίκριση, ἦταν πολὺ φυσικὸ πολλοὶ νὰ μὴ χειροκροτήσουν· κι' ἦταν πολὺ φυσικώτερο, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ κ. καθηγητῆς εἶχε ἀπαγορεύσει τὴν ἄλλη φορὰ τὰ χειροκροτήματα, χαρακτηρίζοντάς τα μάλιστα καὶ «καννιβαλικὰ». Πολλοὶ μάλιστα νόμισαν πῶς ὁ κ. καθηγητῆς θὰ ἐπαναλάβει τὴ σύστασή του: τοὺς φάνηκε ὅμως πολὺ παράξενο, ὅταν ὁ κ. καθηγητῆς ἀνεβαίνοντας στὴν ἔδρα, εἶπε τ' ἀκόλουθα: «Βλέπω, κύριοι, ὅτι χειροκροτοῦν οἱ Ἕλληνες, οἱ δὲ μὴ Ἕλληνες δὲν χειροκροτοῦν» — Μιὰ τέτοια βαρειά καὶ περίεργη, σ' ἀλήθεια κατηγορία, φυσικὸ ἦταν νὰ κάμει ν' ἀγανακτήσουν καὶ νὰ ἐξεγερθοῦν οἱ φοιτητῆς, κι' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς σηκώθηκε καὶ μὲ πολὺ εὐγένεια καὶ σεβασμὸ πρὸς τὸν καθηγητῆ του, θέλησε νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις καὶ γιὰ τοῦ θυμίσῃ τί εἶχε πῆ στὸ προηγούμενο φροντιστήριο. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ σηκώθηκε κάποιος ἄλλος φοιτητῆς, πού μὲ μεγάλη ὀρμητικότητα, καί, ἀφιλοκῶμε νὰ ὁμολογήσουμε, ὅχι μὲ τὸ σεβασμὸ πού θάπρεπε, κατηγοροῦσε τὸν κ. καθηγητῆ γιὰ τὴ φράση πού εἶπε. Δημιουργήθηκε τότε μεγάλος θόρυβος, πολλοὶ ὤρμησαν νὰ βγάλουν ὄξω τὸ δεύτερο φοιτητῆ, κι' ἡ φασαρία ἄλλῃ εἶχε ἀποτέλεσμα νὰ τὸν δῆγγῃσουν στὸ Τμήμα Ἀσφαλείας τῆς Χαροφυλακῆς.

Εἴπαμε πῶς ὁ φοιτητῆς μίλησε μὲ ὀρμὴ κι' ὅχι μὲ τὸ σεβασμὸ πού θάπρεπε. Ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ καθηγητῆς κ. Βορέας, ὁμολόγησε σὲ μερικοὺς φοιτητῆς πού τὸν βρῆκαν μετὰ τὸ ἐπεισόδιο, πῶς ἡ φράση πού εἶπε ἦταν πραγματικὰ βαρειά, καὶ πῶς τὴν εἶπε πάνω στὴ ἔξαψή του. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ κ. καθηγητῆς ἐπικαλεῖται τὴν ἔξαψη γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ γιὰ τὴ βαρειά φράση πού εἶπε κατ' ἑρῶντας, πόσο πῶς πολὺ μπορεῖ νὰ ἐπικαλεστεῖ τὴν ἔξαψη καὶ τὴν ἀγανάκτηση ὁ φοιτητῆς, πού σηκώθηκε νὰ διαμαρτυρηθεῖ καὶ ν' ἀπολογηθεῖ.

Ὁ κ. καθηγητῆς ξεστομίζοντας, δίχως κανένα λόγο, μιὰ φράση τόσο βαρειά, καὶ κατηγορώντας ἐστὶ μὲ τὴ χειρότερη βρισιὰ (μὲ τὴν ἄρνηση τῆς πατρίδας τοὺς καὶ τοῦ ἔθνους τοὺς) μιὰ μερίδα φοιτητῶν, ἔπρεπε νὰ σκεφτεῖ πῶς προκαλεῖ δίχως τὰ τὸ καταλαβαίνει ἐπεισόδιο, κι' εἶναι τὸ δεύτερο πού γίνεται μὲς στὸ χρόνο στὸ μάθημά του. Γιατί οἱ φοιτητῆς σέβονται πάντα πολὺ τοὺς καθηγητῆς τοὺς, δὲν μποροῦν ὅμως ν' ἀνεχθοῦν νὰ τοὺς βρίζουν μὲ τέτοιον τρόπο στὰ ἱερώτερα τοὺς αἰσθήματα.

Α. Ν. Π.

Ἄρθρο τοῦ Λίνου Πολίτη πού ὑπογράφει
μὲ τὰ ἀρχικὰ Α. Ν. Π.
«Φοιτητικὴ Συντροφιά» ἀρ. 3,1 τοῦ Μάρ-
τη 1926

ΛΑΚΩΝΙΚΑ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ὁ νέος ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Διγενήτης, μίλησε στίς διλώσεις του πολὺ καὶ γιὰ τὸ γλωσσικὸ μας ζήτημα. Ὁ κ. ὑπουργὸς ὅμως βρίσκει ὄλο τὸ μεγάλο πρόβλημα, πού ἀπασχολῆσε τόσες κορυφὲς λογοτεχνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς (Σολωμὸς, Φυτάρης, Χατζιδάκις, Δελμούζος), τὸ βρίσκει «ἀγῶνα ὄχι μόνον ψυχολόγητον, ἀλλὰ καὶ ἀνιστόρητον καὶ ἀντεπιστημονικόν». Ἐξέλεξε τῆς γλώσσας, λέει παρακάτω, εἶναι δουλειὰ τοῦ καιροῦ, τῶν λογίων, τῆς κοινῆς συνείδησης τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἀκαδημίας. Ἄσκοπος ὅλος ὁ θόρυθος κι' ὁ ἀγῶνας γύρω στὴν Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμιση. Ἐτὸ ἔργον τῶν παιδαγωγῶν τοῦ Ὑπουργείου ἦτο ἐντελὲς ἄλλο: ἡ σύνταξις τῶν προγραμμάτων,..... ἡ φροντίς πρὸς μόρφωσιν προσωπικῶν, ἡ μέριμνα πρὸς ἀνοικοδόμησιν σχολείων, ἡ φροντίς πρὸς πλουτισμὸν αὐτῶν διὰ τῶν ἀναγκαίων ὀργάνων, συλλογῶν, θρανίων, πινακῶν καὶ ἐν γένει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς μείωσιν του ἀριθμοῦ τῶν ἀγγραμμάτων ἐν Ἑλλάδι κτλ. (ἔφημερ. Πρωτῆ, 7 Μαρτίου σελ. 5, στ. 5).

Ὁ κ. ὑπουργὸς βρίσκει ὄλη τὸ γλωσσικοεκπαιδευτικὸ πρόβλημα ὅταν κάμει λιγώτερο κι' ἀπὸ τὴν προμήθεια σχολικῶν θρανίων. Μὲ λίγα λόγια ὁ κ. ὑπουργὸς ἀναλαβαίνοντας σὲ μιὰ κρίσιμη στιγμή πού τὸ πρόβλημα τὸ γλωσσικὸ βρῆσται στὸ κέντρο τοῦ κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας, φανερώνας πῶς δὲν ἔχει νοιώσει τὴ μεγάλη του σπουδαιότητα. Πῶς αὐτὸ δηλ. εἶναι ἡ βάση, τὸ θεμέλιο πού θὰ στηριχθοῦν ὅλα τ' ἄλλα. Πῶς δίχως τὸ στερεὸ θεμέλιο τῆς ζωντανῆς γλώσσας, ὅσο πλοῦσια καὶ ἴσως τα σχολεῖα ἀπὸ θρανα κι, ἀπὸ θρανα θὰ ἐξαιολογηθοῦν νὰ βγάλουν ἀμαθεῖς καὶ ἡμιμαθεῖς. Τὴ σημασία αὐτῆ τῆς μεγάλης τοῦ γλωσσικοεκπαιδευτικοῦ ζητήματος δὲν τὴν ἔχει νοιώσει ὁ κ. Ὑπουργὸς. Κι' αὐτὸ εἶναι πολὺ λυπηρὸ.

ΚΙ' ΕΝΑ ΠΑΡΗΓΟΡΟ

Κι' ἦσαν λοιπὸν καὶ αὐτοί, ὡς ἐλέχθη, κομμουνισταί; Ὁχι βεβαίως. Ἦσαν ἰπλῶς φανατικοὶ γλωσσολόγοι, θυμίζοντες τὸ πῆν εἰς τὸ γλωσσικὸν πάθος τῶν». Τὸ νῆσκειται ἕνας Ὑπουργὸς καὶ νὰ δηλώνει μὲ τὸ κῆρος τῆς ἐξουσίας του τὸ ψῆμα μὰς τέτοιαις συκωφαντικῆς κατηγορίας (κατηγορίας, πού ἐβγίλε, μὴν

εργαίαι, από το 'Υπουργείο του; σημαντικιστές), είναι βέβαια ένα σημαντικό γεγονός. Κι' αυτό είναι σήμερα το παρήγορο. Πώς ο νέος 'Υπουργός είναι επιστήμονας και λογικός άνθρωπος; (φόδια πού φαίνεται, δεν είχε ο αξιότιμος προκατόχος του), και πώς δε θα δώσει προσηχή στις φήμες των δρόμων.

ΟΙ ΔΙΑΔΕΞΕΙΣ ΜΑΣ

Πριν μερικές εβδομάδες μια διαταγή του Α' Σώματος Στρατού μας επέβαλε να σταματήσουμε τις διαλέξεις του κ. Δελμούζου που είχε οργανώσει η Φ. Συντροφία στα «Διονύσια». Ζητήσαμε τη δικαιολογία της διαταγής αυτής και μας είπαν πως δεν υπήρχε λόγος να μας δώσουν εξηγήσεις. 'Υποβάλαμε άμεσα αίτηση για να μας επιτραπεί να οργανώσουμε τις διαλέξεις του κ. Γληνού αλλά αντιμετωπίσαμε πάλι την ίδια απαγόρευση. Δε σχολιάζουμε. Αναφέρουμε τα γεγονότα.

Η « ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ »

Όπως όλα τα πράγματα στον τόπο μας γίνονται άμελέτητα χωρίς να εξεταστούν οι ανάγκες, έτσι και εδώ, που χρειάζονται για βάση, έτσι είδαμε άξια μια συντακτική απόφαση, που έδωσε την « Ακαδημία Αθηνών ». Λένε ότι ήταν πολύ παλιός πρόεδρος του σημερινού 'Υπουργού της Παιδείας που είχε καταρτίσει και άλλοτε τον οργανισμό της. 'Απ' είν, την προσοχή της 'Ακαδημίας (συζητήσεις, άρθρα, λόγοι κλπ.) βγαίνουν καθαρά τα χαρακτηριστικά της, που τη διακρίνουν από τα άλλα είδη ιδρύματα του κόσμου.

Όταν στην Εύρωπη ήρθαν στην ανάγκη να δημιουργήσουν τέτοιους οργανισμούς, το έκαναν από λόγους καθαρά κοινωνικούς και πνευματικούς. Η Γαλλική 'Ακαδημία, το κλασικότερο του είδους του, μας δείχνει καθαρά ποιός ήταν ο σκοπός της. Όπως όλοι ξέρουν, σκοπός της ήταν με κάθε θυσία η επικράτηση της λαϊκής γλώσσας ο' όλα τα είδη του λόγου. Κι' ο Λάιμπνιτς έγραφε κάπου, ότι πρότεινε στα 1700 στο Φριδερικό τον Α' της Πρωσίας την ίδρυση της 'Ακαδημίας του Βερολίνου μόνο και μόνο, για να μπορέσει να σκάσει τις πόδες των Πανεπιστημίων ή γερμανική γλώσσα.

Έτσι προκύπτει ότι θέση μέσα στα ιδρύματα αυτά είχαν μόνο λεγοτέχνες μεγάλοι και επιστήμονες, που καλλιέργησαν εκτός απ' την ιδιαίτερη επιστήμη, και τη γλώσσα της πατρίδας τους.

Η Γαλλική 'Ακαδημία κράτησε πιστά την παράδοσή της ως τα σήμερα κι' έτσι βλέπουμε ότι την κλεισφύρα την έχουν οι λόγοι. Βέβαια μεγάλες επιστημονικές δόξες μπήκαν, και με τιμές μάλιστα. Αυτό όμως, δεν άλλαξε το χαρακτήρα της. Για τους επιστήμονες ήταν άνοιχτες οι πόρτες των άλλων κλάδων της, που αποτελούν μαζί της το Institut. Κι' ήταν φυσικό να γίνει έτσι γιατί ο επιστήμονας δεν έχει ανάγκη της 'Ακαδημίας για να εξάλλει την επιστήμη του, αλλά το πανεπιστημιακό εργαστήριο ή φροντιστήριο του φτάνει και περισσεύει.

Η έκλογή του στο Institut είναι μια τιμητική επιβράβευση των κέπων του και του είναι ευκαιρία να ανακοινώσει σε πλατύτερο κύκλο τα πορίσματα των έρευνών του. Τέ' ε'διο συμβαίνει και ο' όλες τις 'Ακαδημίες του κόσμου. Πουθενά δεν ιδρύθηκαν για την έρευνα της επιστήμης, όπως γίνεται στα Πανεπιστήμια, αλλά για τη

συγκέντρωση των περισμάτων.

Η Γαλλική μάλιστα 'Ακαδημία των 40 περισσότερο ανακατεύεται με την έκδοση του λεξικού και την προώθηση της λογοτεχνίας κατά με την επιστήμη.

Ας δούμε τώρα για ποιούς λόγους άποχτήσαμε κι' εμείς 'Ακαδημία και ποιά σχέση έχει με την πραγματικότητα (επιστημονικό, καλλιτεχνικό και κοινωνικό περιβάλλον).

Από τα ντοκουμέντα που έχουμε (εισήγητική έκθεση, οργανισμός, εναρτηριος λόγος του 'Υπουργού, ένας λόγος και δηλώσεις του πρότατη), βγάζουμε συμπεράσματα λυπηρά για το έδρυμα αυτό. Διακρίνεται πρώτα πρώτα ο ανυδραυτικός χαρακτήρας της αντίθετα προς την ακαδημαϊκή παράδοση. Έπειτα μας κάνει την εντύπωση ότι έγινε για να ικανοποιήσει τις κομματικές αξιώσεις διαφόρων φίλων, που έχουν οι διάφοροι πνευματικοί κομματάρχες στη χώρα μας. Γιατί πως θα εξηγηθεί το γεγονός ότι στο τμήμα των γραμμάτων και τεχνών τα τρία τέταρτα είναι οι όπαδοι του γλωσσολόγου κ. Κατζίδη, μέλη του ιστορικού λεξικού και της αρχαιολογικής 'Εταιρείας; 'Η ότι στο τμήμα των θετικών επιστημών έχουν αποκλειστική οι όφιλοι του κ. 'Υπουργού;

Η διαπίστωση του προσωπικού χαρακτήρα της 'Ακαδημίας εξηγεί πρώτα το γιατί αποκλείστηκαν επιστήμονες σαν τους καθηγητές κ. κ. Σκούφο, Χόνδρο, Τριανταφυλλόπουλο, Ν. Κατζίδη, Ν. Βέη κ. ε. που συμβαίνει να μην είναι οι όφιλοι ή όπαδοι των γλωσσικών θεωριών των άλλων. Έπειτα ο διορισμός ανθρώπων, που έχουν με την επιστήμη ελάχιστη σχέση, ή, αν είχαν, έπαφαν πιά να ενδιαφέρονται για αυτή. Βέβαια ο διορισμός σοβαρών επιστημόνων σαν τους καθηγητές κ. κ. Τσούντα και Ν. Πολίτη ή τον κ. Ρακυδάν μας δίνει την εντύπωση της παρομίας «στίχτη στα μάτια». Γιατί γι' αυτούς εφαρμόζεται ο όμηρικός στίχος «οίκοι πέπνυται, τοί δέ ομοί αίσοοσι». Όσο δε για τους λόγιους, και έντω των ποιητή Παλαμά, είναι η τραγικότερη θέση, γιατί αυτοί θα βρουνται στο έχθρικότερο περιβάλλον που θα έχει συναντήσει ποτέ.

Αλλά οι λόγοι που ιδρύθηκαν η 'Ακαδημία είναι βαθύτεροι, και αυτούς θα εξετάσω τώρα. Η κυρίαρχη πνευματική τάξη, που αποτελείται από τα πιο διάφορα έ-

«Φοιτητική Συντροφία» άρ. 4, 15 του Μάρτη 1926

ναχρονιστικά στοιχεία, επειδή αισθάνεται σήμερα να χάνει το κύρος, που είχε άλλοτε, με την κατάκτηση, που έκαμα ο δημοτικισμός, σκέφτηκε πολύ φυσικά, πώς έχει ανάγκη ενός θεωρητικού σωματείου που να μπορεί να τη στηρίξει. Σ' όποιονδήποτε άλλο μέρος του κόσμου τέτοιο όργανο είναι το Πανεπιστήμιο—και έτσι σήμερα στην κεντρική Ευρώπη, όπου ή πνευματική αντίδραση προς τις προοδευτικές ιδέες είναι δυνατή, βλέπουμε τα Πανεπιστήμια αρχηγούς. Στη χώρα μας όμως τα πράγματα είναι διαφορετικότερα. Το Πανεπιστήμιο εδώ και 90 χρόνια δεν μπόρεσε να δημιουργήσει αληθινή πνευματική ατμόσφαιρα και να γίνει πηγή επιστήμης. Από άλλους λόγους, που δεν είναι καιρός να ευθέσω εδώ, έμεινε ένα ανώτερο επαγγελματικό σχολείο, που στα τελευταία μάλιστα χρόνια οδτε κ' αυτό κατορθώνει. Οι λίγοι δε αληθινοί επιστήμονες που υπήρξαν ή υπάρχουν εκεί μέσα δεν μπόρεσαν να αλλάξουν το μοραίο δρόμο του. Την κατάσταση αυτή σήμερα την παραδέχονται και οι ίδιοι οι καθηγητές του (πρβλ. διάφορες δηλώσεις τους για την εύκολη απόκτηση των πτυχίων, για τη χαμηλή μέρωση των φοιτητών κλπ.). Είχαν λοιπόν ανάγκη από ένα ίδρυμα περισσότερο πνευματικό κανονιστικό, που να μπορέσει να επιβληθεί και να αντισταθεί στην εξοικαντιστική κίνηση που δημιουργείται σήμερα. Θα προβάλλει αυτό έναν όγκο επιστημονικό με τις μεγαλύτερες απαιτήσεις, και με αυταρχικό τρόπο θα λέει την τελευταία λέξη. 'Η 'Ακαδημία είναι το καλύτερο όπλο γι' αυτούς. Σήμερα μάλιστα που βλέπουν ότι ο δημοτικισμός χτυπάει πολύ δυνατά τα θεμέλια του σχολαστικισμού, άμυνονται με τη δημιουργία του λεξικού και τον κανονισμό της «έθνικης γλώσσας.» Κ' έτσι ιδρύεται ή 'Ακαδημία μ' επιστημονικό κυρίως σκοπό.

Υπάρχει όμως στην 'Ελλάδα το κατάλληλο επιστημονικό περιβάλλον που να τη θεμελιώνει και να την εξελίξει; Για πολλά χρόνια δε θα μπορεί να γίνει λόγος για δημιουργική ελληνική επιστήμη. Οι λίγες εξαιρέσεις που παρουσιάστηκαν στα 90 χρόνια της πνευματικής μας ζωής δεν άφησαν καμιά επίδραση γύρω τους. Έτσι λοιπόν ή 'Ελληνική επιστήμη στην ούρα της ευρωπαϊκής δεν κατώρθωσε ποτέ της να συγγρησται και να παρουσιάσει τις προόδους της δεύτερης. Και είναι γνωστό τα κατορθώματα όλων των 'Ελλήνων επιστημόνων.

Μέσα λοιπόν στο πλαίσιο αυτό θα έργασται ή «'Ακαδημία 'Αθηνών» με άρμόνο έργο. Το πώς αυτή στέκεται απέναντι

στις νέες πνευματικές τάσεις, στις ανησυχίες ή αμφιβολίες της κοινωνίας το βλέπουμε τόσο στην εισηγητική έκθεση, όσο και στον οργανισμό. 'Απ' το άρθρο 78 δείχνεται πόση σημασία δίνεται στην ελευθερία του πνεύματος. Το ν' απαγορεύεται κάθε συζήτηση για όποιοδήποτε επίμαχο ζήτημα, ξεσκεπάζει όλο το μεσαιωνισμό και την έλλειψη της έμπιστοσύνης που έχουν στις ιδέες τους.

Στον καιρό της δημοκρατίας δεν πρέπει να έχουμε και λίγη μοναρχία, έστω και στο πνευματικό επίπεδο; Πώς θα άνεχτούν όμως το φέμιστρο αυτό τα μέλη της «τάξεως των θετικών επιστημών» είναι για μένα μυστήριο άλυτο.

Ας δούμε όμως λεπτομερέστερα τί έργο θα κάνει επί τέλους ή πολυπόθητη 'Ακαδημία. Ας αφήσουμε «την καλλιέργειαν και την προαγωγήν των επιστημών, των γραμμάτων και των καλών τεχνών και καθόλου των ανθρωπίνων γνώσεων» (άρθρ. 1) γιατί είναι βέβαιο, ότι δε θα γίνει τίποτα απ' αυτό. Ο επιστήμονας, που την αποτελούν μας είναι γνωστοί είτε απ' το Πανεπιστήμιο είτε απ' τα άλλα επιστημονικά ιδρύματα. Οι κύριοι αυτοί δε μας έδωσαν ούτε ελάχιστο δείγμα της δημιουργίας τους. Αν πιστέψουμε δε και τους επικριτές τους (έγώ τουλάχιστο τους πιστεύω πέρα ως πέρα), συνήθως αντίπαλους στις πανεπιστημιακές ιδέες, οι εργασίες τους είναι *satura lanx*.

Εδώχως όμως ο οργανισμός μας δίνει και άλλα σημεία κριτικής. Είναι τα ελληνικά πράγματα, που θα κανονίσει. Θ' αναλάβει να «μελετή και κανονίση τα της 'Εθνικης ήμων γλώσσας, παρασκευάζη και συντάξη και δημοσιεύη την γραμματικήν, το συντακτικόν και τα λεξικά αυτής, έρευνή και εκδίδη ακριβώς τους μεγάλους 'Ελληνιας συγγραφεύς» (εισηγητ. έκθ.) και θα «μεριμνή δια την πρόδον ανάπτυξιν και τελειοκλήσιν των γραμμάτων και καλών τεχνών» (άρθρ. 94 § 6). Στα δυο αυτά σημεία και μόνο θα περιορισται το έργο της 'Ακαδημίας. Και αυτά θα εξετάζουμε τώρα. Αποκλείεται κάθε συζήτηση για την έκδοση των αρχαίων συγγραφέων, της γραμματικής, συντακτικού και λεξικού της αρχαίας γλώσσας με τρόπο που να προσταθούν νέες γνώσεις στην αρχαιολογία. Μετά τους κόπους των ευρωπαϊκών οι δικές μας είναι περιττές γιατί και δε θα αξίζουν άλλωστε. Ούτε ή 'Ακαδημία θα γίνει έκδοτικός οίκος σαν του Τόμπινου οδτε οι 'Ακαδημαϊκοί (ή 'Ακαδημαϊκοί, όπως τους θέλει ο κ. Γ. Χατζηδάκης) θα μεταβληθούν μονομιμς σε κολοσσούς σαν τον Β.λαμάρτις

ή τον Έρρίκο Στέφανο, έστω και αν κολλοκούνται να το πιστέψουν. Οι «παροικούντες τη 'Ιερουσαλήμ» τους ξέρουν.

Μένει τώρα το τελευταίο σκαλοπάτι ή καλύτερα «ή σανίς της σωτηρίας ή εθνική ήμων γλώσσα» (έννοείται: όπως την ήθελε το μακαρικό 'Εθνικό Συνέδριο), δηλαδή ή έκδοση του λεξικού της και της γραμματικής της. Για το πρώτο ξέρουμε δυ άπ' τα 1910 γίνεται κάποια εργασία με ποιά όμως αποτελέσματα και με ποιόν τρόπο μας είναι άγνωστο. Γιατί ως τα τώρα δε δημοσιεύτηκαν τόσα δυα να μεξ; δώσουν λαβή για μεξ; εξέταση. 'Η πραγματικότητα είναι: δυ άπ' το «ιστορικόν λεξικόν» ξεκίνησαν κατά τα 3)4 οι καθηγητές της φιλοσοφικής σχολής του «'Αθήνην κλπ.» που συμβίνει, κατά εντελώς πιωξ; δοξη σύμπτωση, να είναι όλοι του άλλου καθηγητή της γλωσσολογίας. Όσο για το δεύτερο, τη γραμματική δηλ. και το συντακτικό της νέας γλώσσας, της δημοτικής μας, δεν υπάρχει φάρος ν' ασχληθών γι' αυτή, γιατί την προφορικού. Μπορεί να εργατούν χρόνια ολόκληρα να γράψουν χιλιάδες σελίδες για το άρθρο—ή γι' ατή ιστορία του—, όμως δε θα μεξ; βώσουν μεξ; γραμματική οδτε στο έκτιστο της: θέλει της γραμματικής του Τούμπιν. Κι κανένας βέβαια έν έχει την εξέταση απ' α' τοξ; να εξέλθουν τα γράμματα και τις καλές τέχνες, έσως μόνο το «μιστρόπειον διαγώνισμα» με τα κομψά ποιήματα ευρωπαϊκών άρχοζυνημένων καθηγορευτών.

Μένουν όμως μερικτά άλλα: ή έρευνα της λαογραφίας και της δοχαιολογίας της χώρας μας (άρθρ. 94 § 6). Σ: τους δυο αυτούς κλάδους έτυχε να έχουμε δυο άπ' τις μεγαλύτερες δόξες της 'Ελλάδας: τον ίλη σμόνητο Ν. Πολίτη και τον κ. Χρήστο Τσούντα. Τόσο ο ένας δυο και ο άλλος έδωσαν τις βίσεις για μεξ; δημιουργική εργασία, που θα μένει υποδειγματική. Το λαογραφικό άρχετο, ή έκδοση των προοομίων και παραδόσεων που έντε ο πρώτος, ή ανασκαφές στα διάφορα μέρη της 'Ελλάδας και ή έκδοση των «Μνημόνων» που έκανε ο δεύτερος θα μεξ; είναι: κειτμαξ; έλει. Δυστυχώς όμως ο Ν. Πολίτης δεν υπάρχει σήμερα, ο δε οδς πτόξ; κρηγητής κ. Χρ. Τσούνας άποραδής γηκε άπ' το Πανεπιστήμιο και δεν ξέρουμε αν θα θαλήξει να γίνει οδηγητής μεξ; στή. 'Ακαδημία (μεξ; άποροξ; ήλπιξ; κτ.). Φοβόμαξ; μωξ; δυ οι διάφορα minores είναι μεξ; 3, η κάδων του δε χαλάζου χωρίς άμφιβόλλα. Έσως άδριο ακούσομαξ; να διαλυται για να οργανωθεί το λαογραφικό άρχετο. Όλα αυτά τα θλιβερά σημάδια που φέρει με την ίδρυσή της ή «'Ακαδημία

Ἄγνων» δείγμα τῆς σημερινῆς ἀντίδρα-
σης δὲ φοβίζουσαν κανένα. Ὑποσυνείδητα
τὸ κινδὸν δέχτηκε πολὺ σκεπτικὰ τὸ γεγο-
νός. Ἴσως μὲ πολλή θυμοσοφία μέσα τοῦ
εἰσάκουε καὶ τὸ λόγο τῆς ὑπαρξῆς. Μερικοὶ
εἶπαν· οὐκ ἔχει σκοπὸν γιὰ τελετὴς καὶ
ποιμπὴς μόνον καὶ γιὰ τίποτε ἄλλο. Οἱ νέοι
δύο ἐπιστήμονες, εἴτε σημερινοί, εἴτε αὐ-
ριανοί πρέπει νὰ σταθοῦν κριτικὰ ἀπέναντί
τῆς. Ξεκινώντας ἀπ' τὴν ἀλήθεια οὐκ ἔπι-
στήμη ὑπάρχει μόνον μέσα σὲ δὲ τὰ τοῦ
τόπου καὶ τοῦ χρόνου καὶ βγαίνει ἀπ' τὴν
ἀνάγκης τῆς κοινωνίας πρέπει νὰ χτυπή-
σουν μ' ὀρμὴν τὸ βρυκόλακα τοῦ παρου-
σιάζεται. Ὁ καθένας στὸν κύκλο του εἶναι
καιρὸς νάρχισαι νὰ διαβίβει τὴν σύγχρονα
ἐπιστημονικὴς ἰδέας γιὰ ν' ἀποτελεσθεῖ
τὸ βέθρο καὶ τὸ περιβέλλον γιὰ τὴν ἐξέ-
λιξη μᾶς ἀληθινῆς δημιουργικῆς ἐπιστή-
μης, ποὺ ν' ἀνταποκρίνεται στ' ἀνθρώπινα
ἰδανικά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑΣ δ.φ.

Υ. Γ. Δὲν ἔγραψα καθόλου γιὰ τὴν τρίτη
τάξη τῆς Ἀκαδημίας γιατί ξέρω πόσο αἰ-
ἷες Ἕλληνας καλλιέργουσι τὴν φιλοσοφικὴς ἐπι-
στήμης.

«Φοιτητικὴ Συντροφιά» ἀρ. 5-6, Ἀθήνα
1-15 Ἀπρ. 1926